

פניני הצדיקים

לעדכונינו, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 ללא פרסומות.
24 ללא חדשות.
24 ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר הרב יחזקאל שרגא ליפשיץ הלבֶרשטאם זצ"ל - נולד בעיר סטראפקוב ב-ד' בניסן ה'תרס"ח (1908). למד בישיבה של הרב אברהם יוסף גרינוולד. לאחר מכן למד בישיבת ר' יוסף אלימלך כהנא באונגוואר. למד בהתמדה גדולה וראש הישיבה קבע איתו חברותא מיוחדת. בשנת ה'תר"פ (1920) התחיל ללמוד בישיבת סטראפקוב. לאחר שהתייתם מאימו, גדל אצל דודו, רבי מנחם מנדל. גר בבית חותנו לאחר נישואיו והתמנה כרב העיירה יבלונקה. כמו כן כיהן כדיין ומורה צדק של קהילת ברגסז. ב-ה' ניסן ה'תש"ד (1944) נשלח למחנה הריכוז אושוויץ. אשתו וששת ילדיו נספו. לאחר המלחמה כיהן כרב מחנות העקורים בומברג ופרנקוניה. ב-כ' שבט ה'תש"ו (1946) התחתן שנית ועבר להתגורר בעיר ווינה. זמן קצר לאחר מכן עבר לבמברג. הקים שם את ישיבת שארית הפליטה ומסר שיעורים בגמרא עם מפרשים.

ב-כ"ט כסליו ה'תש"ט (1948) עלה לישראל. גר בהתחלה בבאר-יעקב ולאחר תקופה קצרה עבר לרמלה. הקים שם את בית המדרש 'דברי חיים' ועסק בהפצת היהדות בעיר. בשנת ה'תשי"ג (1953) עבר לירושלים וגר בשכונת גאולה. יסד את בית המדרש של חסידי סטראפקוב בשכונת מאה שערים. כעבור זמן הקים בית מדרש נוסף של החסידות בבני ברק. בשנת ה'תשי"ד (1954) לאחר פטירת דודו האדמו"ר ר' מנחם מנדל (מח"ס 'דברי מנחם'), התמנה לאדמו"ר השלישי של חסידות סטראפקוב. יסד ישיבה בירושלים ועמד בראשה. בשנת ה'תשל"ו (1975) התחיל לכהן כחבר העדה החרדית הספרדית (למרות שהיה אדמו"ר ואשכנזי). כעבור זמן התמנה לראש בית הדין לענייני גיור. בשנת ה'תש"ן (1989) הקים את בית הדין 'קהל היראים' שמתמחה בדיני ממונות. כמו כן הקים ישיבה לבחורים והדריכם בדרך הבעש"ט הקדוש להיות מורי הוראה חסידיים.

גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו הן בענייני הלכה והן בעצה וישועה. מקורביו העידו כי פיזור הצדקות שלו היה עצום. משפחות רבות נהנו ממתת ידו מדי שבוע. בנוסף לכך, היה מקדיש זמנים קבועים לבקר חולים ולעודד את רוחם. איש אמת. בעל אהבת ישראל גדולה מאוד, שלא מנעה ממנו לארח פושעים ונדכאים על שולחנו ולנהוג בהם כבוד מלכים. גדולי ישראל העריכו אותו מאוד. כאשר היה נפגש עם ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זיע"א, הרה"ק מויז'ניץ היה מגיש לו קוויטל לברכה ולרפואה. נפטר ב-ו' כסליו ה'תשנ"ה (1994). חי כ-86 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו ר' אברהם שלום ישכר דב מונה במקומו לשמש כאדמו"ר.

אביו: ר' ישכר דב ליפשיץ מאונגוואר (מצאצאי רבי אריה לייב ליפשיץ, בעל ה'אריה דבי עילאי'). **אימו:** מרת בילא (בת ר' אברהם שלום הלבֶרשטאם, מייסד חסידות סטראפקוב).

נשותיו: מרת מרים לאה הי"ד (זיווג ראשון- התחתן בשנת ה'תרצ"ב עם בתו של ר' יצחק ראובן ליפשיץ, אב"ד טשארי-דונאיץ), מרת טאבא (זיווג שני- התחתן בשנת ה'תש"ו עם בתו של ר' יחיאל מיכל שלאגר, אב"ד בוקאצ'יבצי). **מרבתי:** ר' יוסף אלימלך כהנא, ר' אברהם יוסף גרינוולד (בנו של בעל 'ערוגות הבושם' באונגוואר), ר' מנחם מנדל הלבֶרשטאם (דודו, האדמו"ר השני מסטראפקוב). **בנו:** האדמו"ר ר' אברהם שלום ישכר דב (ששת ילדיו ואישתו הראשונה נרצחו בשואה הי"ד). **חתני:** ר' יעקב מוסקוביץ' (האדמו"ר שאַץ בני ברק), ר' יעקב יצחק מושקוביץ (מראשי ישיבת באבוב בבת ים), ר' יעקב ישראל שמלר (מראשי ישיבה לצעירים צאנז בנתניה), ר' אהרן רוזנברגר. **מספריו:** **ידברי יחזקאל שרגא**- על הש"ס, שולחן ערוך, תורה ומועדים, הלכות שמיטה, הגדה של פסח, מגילת אסתר, ענייני רחל אימנו, מצוות ישוב הארץ, הלכות ד' מינים, מקוואות **ידברי חיים**- מקוואות, דברי שלום וש"ת.

○ **יפר הרה"ח ר' ניסן צויבל:** אספר, מה שבדידי הוה עובדא, שמזה ראיתי בחוש את גודל דביקות רבינו במידת האמת, אשר כל הון בעולם לא ישווה לו. כשהייתי אצל הרה"ק, הרב תינה לפני את צערו שהוא במצב דחוק מאוד וחייב סכומים גדולים, ואינו יודע מה לעשות. הוא עשה חשבון מדוייק של החובות שהסתכם בסכום גדול מאוד. אמרתי לו, כי נגיד פלוני מחו"ל הגיע עתה לארץ. הוא שווה בירושלים ומקושר עוד מבית אבותיו לרבותינו מגזע צאנז. אני מוכן ללכת יחד איתו אליו. מכיוון שרציתי לבקש סכום גדול, אשר יכסה את כל החובות שחייב לנושיו, וידעתי את מידתו, שהוא רך כקנה ותמיד מסתפק בחלקו - וכמה שיתנו לו, יהיה שמח, הוספתי, שרק בתנאי זה אני הולך איתו, שלא יתפשר על חלק מהסכום ולא יקח מהנגיד רק אם יתן את כל הסכום.

בהתחלה רבינו לא רצה להבטיח. רק אחרי הפצרות רבות הסכים לדבר. כאשר הגענו לאכסנייתו של הנגיד, הוא כיבד מאוד את רבינו. שטחתי בפניו את מצבו ודרשתי סכום גדול מאוד, שנוכל לפרוע את כל החובות. הנגיד התחיל להתמקח והציע סכום מסוים. לאחר מכן הציע סכום גדול יותר אבל הרה"ק סירב. גם כאשר הציע את מחצית הסכום שביקשתי, עדיין רבינו סירב לקחת. הנגיד שאל: "גם את הסכום הזה אין הרבי רוצה לקחת ממני?". הרב ענה לו: "אני רוצה לקחת, אבל הבטחתי לך ניסן שלא אקח פחות מהסכום שביקשתי". כששמע את דברי הרב, הנגיד כעס ושלח אותנו בלא כלום. לאחר שיצאנו, שאלתי את הרה"ק: "מדוע הרב היה צריך לומר שהבטיח לי לא לקחת פחות?". ענה לי: "הרי הוא שאל אותי, אם גם מחצית הסכום אני רוצה לקבל. האמת היא שרציתי לקחת. איך הייתי יכול לומר לו שאין ברצוני לקחת פחות מהסכום שביקשתי?! לכן אמרתי לו שאני מצדי מוכן לקחת, שכן הוא האמת, אבל אני יכול לקחת שהרי הבטחתי לך". בסופו של דבר הנגיד נתן בכבוד רב את מלוא הסכום. זו היתה מידתו והאמת היתה טבועה בו. פיו וליבו היו שווים.

הרב יעקב משה חרל"פ זצ"ל: נולד בירושלים ביום שבת, כ"ט שבט ה'תרמ"ב (1882). השם חרל"פ הוא ר"ת של 'חייא ראש לבני פולין' או 'חכם ראשון ליוצאי פולין'. התחנך בת"ת 'עץ החיים'. הגאון הגר"ל דיסקין מברסק, בחן את הרי"ם בהיותו בן 13 ואמר עליו שהוא 'נער טוב ולומד יפה', וזהו שבח שרק יחידי סגולה זכו לקבל מהגאון. בהיותו כבן 15, כבר אז נודע כבקי ומעיין בהלכה, וכשהגיעה שאלה הלכתית מסובכת לפני ר' שלמה זלמן בהר"ן, היה מבקש מיידו ר' צבי מיכל לשלוח אליו את ר' יעקב כדי לברר איתו את התשובה. גאון. ענוותן. שקדן. גילה שליטה מקיפה בכל מכמני הש"ס והפוסקים, הראשונים והאחרונים.

בשנת ה'תרס"ח (1908) התמנה לרבה של שכונת 'שערי חסד' בירושלים ולאחר מכן גם לרבה של שכונת רחביה. בשנת ה'תרע"ב (1912) שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' וגם כראש ישיבת 'בית זבול'. ביפו, פגש את הרב אברהם יצחק הכהן קוק והפך להיות תלמידו בלב ובנפש. עם הקמתה של ישיבת 'מרכז הרב קוק' התמנה הרב לעמוד בראשה. בתפקיד זה כיהן בין השנים ה'תרצ"ה-ה'תשי"א (1935-1951). עם קום המדינה, היה הרב מחברי משלחת הרבנים שביקרו אצל ראש הממשלה והשפיעו עליו לבטל את גזרת הגיוס של בחורי הישיבות. ראש הממשלה התבטא, שדמעותיו של ר' יעקב משה הן היו הגורם להחלטתו, להשאר עולם התורה, במתכונתה ובצביונה הרוחני הקיים. לאחר פטירת הרב קוק היה מועמד לכהונת הרב הראשי של ארץ ישראל, אך בסופו של דבר לא נבחר. נפטר ב-ז' כסלו ה'תשי"ב (1951). ציונו בסנהדריה בירושלים. חי כ-69 שנים.

אביו: ר' זבולון. **אמו:** מרים. **רבנותו:** אביו, הרב זבולון חרל"פ (דיין בבד"ץ העדה החרדית בירושלים). הראי"ה קוק והרב יהושע צבי מיכל שפירא. **מתלמידיו:** נכדו חביבו הרב ניסן מאיר פייבל זק"ש (רבה של שכונת שערי חסד ורחביה), הרב ישעיהו משורר (אב"ד פ"ת), הרב יוסף לייב זוסמן, הרב יהודה עמיטל (ראש ישיבת הר עציון), הרב משה צבי נריה.

מספריו: יטובים מאורות ימי מרום • ביאור על שמונה פרקים לרמב"ם • יאבות ילחם אבירים • יכרך על שלוש רגלים • הגדה של פסח • בינת המקראות • מעייני הישועה • אורי וישעי יתהילים ומשלי • יכרך על חנוכה ופורים • שיחות לפרשת השבוע • בית זבול יחד הרים • יצבי לצדיק.

מאז היוסדה הייתה שערי-חסד בירושלים שכונה של תורה ויראת-שמים. בתי-הכנסת שבה ספוגים תורה ותפילה, שוקקי חיים של קדושה בכל שעות היממה. רבינו היה רב השכונה. בימים ההם עבר היישוב הקטן בארץ-ישראל טלטלות רבות. המצב העולמי הכללי, השלטון הבריטי וגזרותיו, השפל הכלכלי, ועוד. כל אלה ערערו את הקרקע מתחת רגליהם של בני ירושלים. במיוחד גדול היה החשש לבני הדור הצעיר, לבל יושפעו מהרוח הזרה שנשבה מבחוץ. אולם הרוח הייתה עזה, והיא סחפה צעירים רבים אל מחוץ לעולמה של תורה. בנו של אחד התושבים, יהודי ירא-שמיים ובן-תורה, השליך את לבושו המסורתי וגזז את פאותיו. לב ההורים נשבר, אך לא יכלו לעשות דבר. היו מהשכנים שדרשו מההורים להרחיק את הבן הסורר מהשכונה. אך לאחר התייעצות עם רבינו, החליטו להמשיך את הקשר עם בנם ולנסות להשפיע עליו. לאחר זמן התנדב להגנה' ובמרוצת הזמן נעשה מפקד בכיר בארגון.

שבת אחת הזדעזעה השכונה כולה: הצעיר נסע להגנתו, במכונית, ברחובות השכונה. מעולם לא העז איש לחלל שבת בפרהסיא ברחובות השכונה. היה זה פריצת קו אדום. היו בשכונה קנאים, שהטווח חרפות וגידופים על הצעיר שחילל וביזה את כבוד השבת. הוא לא התרשם מן החרפות וגם לא מאיומים. להפך, נראה היה כי כל אלה רק הגבירו את רצונו להתגרות בתושבים ולהפגין את הבוז שהוא רוחש להם. קנאי השכונה כבר הודיעו כי בשבת הבאה לא יעבור המעשה בשתיקה. עם התקרב השבת נעשתה האווירה בשכונה טעונה. הרי ברור לכול כי השבת הקרובה עומדת להיות שבת של פורענות. **לא הועילו כל תחנוני ההורים על אזוני בנם.** הוא היה נחוש בכונתו לנסוע ברחובות השכונה גם בשבת הקרובה. בצר לו פנה האב שוב אל רב השכונה, לבקש עצה. הרב חרל"פ הקשיב בתשומת-לב לדברי האב, והתעניין בעיסוקיו של הצעיר. "אמור לבנך כי אני מבקש לראותו ולשוחח עמו בעניין חשוב", אמר לבסוף לאב.

בהגיע האב לביתו סיפר לבו על הזמנת הרב. הבן סירב ללכת. "אני יודע מה הוא לומר לי. אין לי עניין בהטפות מוסר". ביומיים הבאים הוסיף האב להתחנן לפני בנו, ללכת לרב- אך ללא הועיל. השבת התקרבה, והבן עומד בסירובו. נותרו עוד כמה שעות עד השבת, והמתח באוויר גואה. כשדמעות בעיניו ניסה האב ניסיון אחרון לדבר על לב בנו: "אף אם לא תקבל את דברי הרב, עשה לי טובה ולך אליו. איך אראה את פניו בביה"כ כאשר אפילו לשוחח איתו לא הסכמת?". לבסוף הסכים הבן לתחנונים. "אל תטפח ציפיות", הדגיש קודם לכתו. כשהגיע לבית הרב, היה שעה קלה לפני שבת. הרב עדיין לא שב מהטבילה במקווה. להפתעתו הרבה קידמה אותו הרבנית במאור-פנים ובחיוך. היא ביקשה ממנו להמתין לרב, ובינתיים פרסה לו מעוגת השבת הטררייה. לאחר כמה דקות הופיע הרב. על פניו נסוכה הארת השבת הממשמשת, וכולו אחוז הרהורי דבקות. בהבחינו בצעיר רץ אליו מיד ולחץ את ידו בחמימות. "אני מתנצל על שהטרחתי אותך אליי בשעה דחוקה זו", התנצל, "סלח לי". לאחר הפתיחה הלבבית, אמר לו הרב: "שמעתי עליך דברים גדולים. נודע לי כי אתה מפקד חשוב ב'הגנה' ועוסק בהצלת חיי יהודים. יהיה חלקי עם מי שזכו להגן בגופם על עם ישראל. אין לשער את גודל המצווה שבידך!".

"אולם אני מבקש לספר לך, כי יש כמה אנשים בשכונתנו שאינם מודעים למעשיך החשובים. הם אינם יודעים כי אתה עוסק במצווה כה חשובה, הדוחה גם את השבת. בשבת שעברה, סיפרו לי, נסעת במכוניתך בחוצות השכונה. ומן-הסתם, כשיהודי נוסע בשבת, הרי זה משום פיקוח-נפש. אם כך הדבר, הנסיעה מותרת ואף מצווה. אולם מי שאינם יודעים זאת, זוממים לפגוע בך, ואגב כך להפריע למלאכת-הקודש שאתה עוסק בה. "בקשתי אפוא ממך כי מחר, אם תצטרך שוב לנסוע בדחפיות כדי להגן על חיי יהודים, אנא הקש על דלתי והודע לי. אני אכנס עמך למכונית, ואסע עמך ברחובות השכונה. כך ידעו כולם שנסיעתך מותרת בשבת, ולא יפגעו בך ובעבודתך". נכנסו הדברים הרכים לליבו של הצעיר, ומאותו יום לא נסע עוד בשבת ברחובות שערי-חסד, והשקט והשלווה חזרו לשרור בשכונה.

האדמו"ר הרב שלמה בנימין הלוי אשלג זצ"ל - נולד ב-ה'תרט"ע (1909) בוורשא (פולין). מינקותו ניכר כחרף וכבור סוד שאינו מאבד טיפה, ומלמדיו אהבו להשתעשע עימו בדברי תורה וחסידות גם לאחר שעות הלימוד בתלמוד תורה. בשנת ה'תרפ"ב (1922) עלה עם משפחתו לארץ ישראל. בתחילה התגוררו בירושלים. בהיותו כבן שלוש-עשרה כשלמד בישיבת 'בית יוסף' (בשיטת נוברהדוק הליטאית) בחרו הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד לעצמו לחברותא ויחד עמו הכין את השיעורים, שמסר בישיבה ולא פסק מלשבחו על זה שבגיל כה צעיר - יש לו ידע כה רב בש"ס ובחסידות בעמקות וחרפות נדירה. כמו כן למד בישיבות 'חיי עולם', 'עץ חיים', 'תורת אמת'. נודע בבקיאותו בתלמוד הבבלי ובחסידות.

זמן קצר לאחר נישואיו החל לומר שיעורים בזוהר הק' ובכתבי האריז"ל בשליחות אביו הק' ושיעוריו סחפו אנשים ולומדים רבים, אע"פ שהיה זה בשנות השואה שכולם היו טרודים ודואגים מה ילד יום ובכל זאת ציבור הלומדים הלך וגדל מיום ליום. בשנת ה'תש"ג (1942) באה משלחת לאביו וביקשו, שיואיל לשלוח אליהם את רבינו לאמירת שיעורים ולחיזוק הדת בחיפה ו'בעל הסולם' נעתר לבקשתם. בשנת ה'תשכ"א (1960) ייסד את ביה"מ בבני ברק ללימוד חכמת הקבלה וישיבה לבחורים. בקריית ארבע ייסד כולל אברכים, בו למדו חצי יום את תורת הנגלה וחצי יום את תורת הנסתר. נפטר ב-ז' בכסליו תשד"מ (1983). חי כ-74 שנים. ציונו בהר-המנוחות. בנו כ"ק מרן אדמו"ר ר' שמחה אברהם שליט"א ממשיך דרכו.

סבא (מצד אביו): ר' שמחה. **אביו:** האדמו"ר יהודה לייב ('בעל הסולם'). **אמו:** מרת רבקה רויזא. **אשתו:** מרת אהובה ליבא (בת ר' דוד אהרן האזה מזקני וחשובי חסידי סוכטשוב, נישא בשנת ה'תרצ"ה). **בניו:** ר' יחזקאל יוסף, אדמו"ר רבי שמחה אברהם. **מרבתי:** אביו, האדמו"ר ר' יהודה לייב אשלג. **חברותא:** הרה"ג מרן רבי הלל ויטקינד. **מתלמידי:** בנו הבכור, ר' יחזקאל יוסף (הקים בית מדרש ברחוב אבן עזרא בבני ברק), בנו, האדמו"ר ר' שמחה אברהם (ממשיך דרכו של רבינו ומנהל את בית המדרש ברח' שד"ל וידוע כ'בודק הכתובות'), ר' עקיבא הלוי אורצל (מייסד קבוצת הלימוד 'עטרת שלמה אשלג' ללימוד חכמת הקבלה), ר' יהודה ליאון אשכנזי, ר' אורי שרק, ר' ירחמיאל וייס, ר' עקיבא אורצל, ר' יצחק לויא ועוד רבים. **מספריו:** **כתב העת 'האומה' יעטרת שלמה-חנוכה-ליקוט** משירותיו שהעביר בשנים תשל"ה-תשמ"ג.

יפר בנו, כ"ק האדמו"ר ר' שמחה אברהם שליט"א: "זכורני בילדותי הגיעה אשה לביתנו וביקשה להיכנס לרבי. ואכן היא נכנסה והגישה לרבי פיתקא, שבה כתבה, שבעלה חולה אנוש ממש, ומבקשת היא ברחמים, שהרבי יעתיר עליו לרפואתו. הרבי לקח את הפיתקא והביט בו, והחל לדבר על עניינים שונים ומשונים, כגון: במה הוא עובד?"

תוך כדי דיבור, גלגל הרבי את הפיתקא כקיסם ועשה עצמו כמנקה בין שיניו. האשה הייתה מאוד היסטרית, בכתה וביקשה שוב מן הרבי, שיברך את בעלה, אך הרבי הגיב בקור רוח ואמר: "הש"ת יעזור שהוא יהיה בריא וחזק כמו צעיר". ושוב דיבר על הא ועל דא. ותוך כדי דיבורו שיחק עם הפיתקא ותלש מפה ומשם פיסות קטנות שנרטבו.

האישה ראתה, שהרבי לא כל כך מודאג, יצאה מחדרו ופנתה לרבנית תליט"א בבכיות: "מה אעשה? בעלי חולה אנוש, והרבי מתייחס בזלזול". אמרה לה הרבנית: "הרי הרבי בירך ברפואה שלמה, והש"ת יעזור שאכן יבריא". כך במשך דקות ארוכות, עד שהרבנית הרגיעה אותה. כשיצא הרבי מחדרו, ניגש אחד הבחורים, שהסתקן לדעת מה כתוב ב"קויטל".

נכנס לחדרו של הרבי ומצא את הקוויטל במאפרה, מגולגל ומקומט. אך כשפתח ראה, שכתובים בו רק את שמו של החולה, וכל שאר המחלות והבעיות, שהיו אף הן כתובות, תלש הרבי בעת דיבורו, ואכן, אדם זה הבריא כליל, וחי עוד יותר משלושים שנה מאז אותו 'ניקוי שיניים', עד למעלה מגיל תשעים!.

על העובדה, שהרבי ידע את יום פטירתו ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: ביום רביעי ג' כסלו ה'תשד"מ קרא לבנו וגילה לו את ענייני קבלת הפדיון והכתובות. במוצאי שבת קודש אור ל-ז' כסליו הורה לתלמידו ר' שמואל חנוך ליברמן זצ"ל להתפלל ערבית לפני התיבה ולומר קדיש לזכר אימו, הרבנית מרת רבקה רויזא ע"ה (אשת הגה"ק מרן 'בעל הסולם' שזה יום הזיכרון שלה). לשאלת התלמיד: "האם הרב אינו אומר קדיש על אמו?" השיב הצדיק: "יש לי סיבה, שאיני אומר קדיש על אמי ואתה תבין זאת מחר אחרי השעה 1.30 בצהריים".

לאחר תפילת ערבית והבדלה אמר רבינו לאותו תלמיד שהוא מבקש ממנו, שגם מחר בתפילת שחרית ומנחה לא ישכח לומר קדיש. והוסיף ואמר: "ואפילו אם תהיה מבוהל ומבולבל תבטיח לי, שתאמר קדיש ולא תשכח". וכששאלוהו: מתי יעלו לציון אמו הרבנית, ענה: "אחה"צ נהיה כולנו בירושלים".

למחרת ביום א' בשעה 13:00 לקח רבינו את ספר הזוהר הק' לעיין בו, כשבתו עברה ליד חדרו והציצה פנימה, קרא לה הצדיק ואמר: "ראי, אני לומד כעת, את הקטע הזה אותו למד כ"ק אבי מורי 'בעל הסולם' דקות ספורות לפני הסתלקותו ביום הכיפורים". ובמקביל נכנסה גם הרבנית לחדרו. אמר לה רבינו: "באוכל היום הרגשתי טעם גן עדן!". עצם עניו, וראשו היה על ספר הזוהר הק' פתוח באיזרא רבא על השולחן שעליו נכתב פירוש הסולם על הזוהר הק' ע"י 'בעל הסולם' והחזיר נשמתו לבורא בקדושה ובטהרה.

הגאון הרב חיים נפתלי הערץ זליבנסקי זצ"ל - נולד בשמחת תורה ה'תרצ"ט (1938). כבר בילדותו ניתן היה לראות כי לגדולות נועד והוא חונן בכישרונות נדירים, מידות תרומיות ואצילות נפש. בהיותו בחור נכנס ללמוד בישיבת 'באר יעקב'. בישיבה זו עלה ונתעלה ונודע עד מהרה כארי שבחבורה, כאשר כל רואיו הפליאו את גדלותו בתורה ויראת ה'. עשר שנים למד בישיבה והתעלה בתורה והתפרסם בחידושי תורה בהיקף ועומק הסוגיות כאחד הת"ח המובהקים שבדור. לאחר מכן נסע ללמוד שנה בישיבת בריסק בירושלים. לאחר נישואיו למד בכולל הרבנים בגייטסהד כשנה. לאחר מכן חזר ללמוד בכולל בריסק בירושלים.

בשנת ה'תשל"ב (1971) החל לשמש כראש ישיבת 'זוהר התורה' לצדו של ראש הישיבה הרב בצלאל טולדנו ובה הרביץ תורה. בשנת ה'תשל"ח (1977) הקים ויסד את הישיבה הקדושה 'מאור התלמוד' ברחובות, יחד עם האחים הגאון ר' שמחה קוק והגאון רבי אברהם יצחק קוק ובה העמיד תלמידים במשך למעלה מחמש עשרה שנים ברציפות. איש אמת. ענוותן. מסור לתלמידיו ולכל אדם באשר הוא בלב ונפש. החיה רוח שפלים ולב נדכאים, אשר ראו בו איש סודם ואמונם, ובפניו פרקו את מצוקותם וליבם והוא בטוב לבו הרחום בחכמה ובפיקחות עוודם וחיזקם בכל עת מצוא ולא חס על זמנו היקר מתוך מטרה להיטיב עמם. נפטר ב-ז' כסליו ה'תשנ"ה (1994). חי כ-56 שנים. ציונו בבית-העלמין זכרון מאיר שבבני-ברק.

אביו: ר' מרדכי אלתר. אימו: מרת יוכבד (בת ר' אריה שפירא זצ"ל). **אישתו:** מרת מרים (בת המחנך הדגול הרב אברהם דוב כהן, מייסד ומנהל הסמינר לבנות בגייטסהד). **מרבתי:** הגאונים - סבו, ר' אריה שפירא, דודו, ר' משה שמואל שפירא, ר' שלמה וולבה, ר' יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק. **בניו:** ר' אריה (משמש כר"מ בישיבת 'מאור התלמוד'), ר' רפאל (ר"מ בישיבת 'באר יעקב'), ר' יעקב (ר"מ בישיבת 'באר יעקב'), ר' יהושע (ר"מ בישיבת 'אהלי חיים' בירושלים ובישיבת 'חוכמת התורה' בקרית ספר), ר' פינחס (ר"מ בישיבת 'ברכפלד').

בעת שרבינו היה עסוק בתורה הוא לא חש בדבר הסובב אותו. סיפר תלמידו הרה"ג רא"ז שליט"א, שעלה פעם לבית רבינו לקבל את ברכתו. אמרו לו בני הבית, שראש הישיבה עסוק עתה בהכנת השיעור. מאחר שהעניין לא סבל דיחוי, נתנו לו להיכנס לחדר. באותה השעה רבינו ישב עם בנו והיו עוסקים בתורה. התלמיד התבונן על הבן ועל הרב במשך שעה ארוכה. אך רבינו לא חש בביאת התלמיד, עד שהגיע הזמן ללכת למסור את השיעור, ורבינו עדיין לא שמ לב, שהגיע הזמן. הבן תפס בידי רבינו, והם ירדו לרחוב ושמעו את רבינו עומד לפניו. מיד אמר רבינו: "שלום עליכם" בשמחה והמשיך בלימודו.

פעם כשראה את בנו רוחץ כלים, עבר לידו וכבדרך אגב אמר לו: "כלים רוחצים עם הידיים לא עם הראש". כלומר שהראש יכול להיות פנוי לחשוב, על מה שצריך לחשוב בלימוד, בלי קשר לכלים.

כאשר היה נצרך לעבור טיפולי שיניים היה מבקש מהרופא, שלא ירדים אותו ובזמן זה יכול להיות מרוכז בסוגיה מבלי לחוש בכאבים. וכן בתקופת מחלתו עבר טיפולים כירורגיים כואבים ללא הרדמה עקב חולשתו הרבה (שכן היה חשש לחייו), אם ירדמו אותו ולא יקום), ולמרבה הפלא לאחר הטיפולים היה יוצא עליז ושמח ומתחיל לגולל מחידושו, שהתחדשו לו זה עתה בטיפולי...

כשהיה רבינו רתוק למיטתו בבית-הרפואה עקב המחלה הקשה שתקפה אותו, היה בחולשה גדולה, עד כדי כך שכל פגיעה הייתה מעבר לכוחותיו. והנה בדרך אגב התגלגלה לאוזנו השמועה, שמרן הגרא"מ שך זצ"ל עומד לבקרו. מיד ביקש שיקחו אותו תיכף ומיד למרן זצ"ל לביתו, משיקשו להניאו מכך עקב מצבו החלוש לא הועיל, והוא עמד על שלו בתוקף שיקחו אותו למרן, באומרו: "**לא יתכן דבר כזה שהרב שך יבוא לבקר אותי**", ובלית ברירה לקחוהו לבית מרן זצ"ל, ורבינו התאמץ ללכת עד מקומו של מרן, משראה אותו מרן שך קם מלא קומתו, ואמר לו: "יש לי שתי טענות עליכם: א. מדוע אתה לא נתן לי לקיים מצוות ביקור חולים, שאבוא אליך. ב. מדוע אינך שומר על הבריאות והטרחת עצמך לבוא במצב כזה אליי?". רבינו שמע את הטענות ולא הגיב. לאחר מכן שוחחו וקיבל את ברכתו, משיצא רבינו מבית מרן הביע את קורת רוחו על שבסופו של דבר התקיים רצונו "שהרב שך לא הגיע אלי אלא הספקתי להקדים אותו".

קשה היה לו לראות שבחורים מזלזלים בממונם או בכספי הישיבה. כשראה פריט לבוש או נעל מושלכים כאבן שאין לה הופכים בחצר הישיבה, נכנס עם הפריט לחדר האוכל. ברגע שנכנס רבינו, השתרר שקט ואז רבינו הכריז: "השבת אבידה. ולמעשה ביקש להחזיר את המסר, שממה נפשך - אם החפץ בשימוש, איך הוא נזרק? ואם כבר אינו בשימוש, מדוע ללכלך את הישיבה ולא השליכו אותו לאשפה.

הערותיו לתלמידים היו בחוכמה מיוחדת. פעם יצא בחור מחדרו בשעה מאוחרת בבוקר ורבינו פגש אותו במסדרון, פנה אליו הצדיק כשהוא מבקש ממנו מחילה על שלא העיר אותו באותו היום לתפילה, ובכך הבין התלמיד את הרמז מבלי לפגוע בו ולביישו חלילה...

אירע פעם כשחדר זבוב טורדן לאוזנו ורבינו הצטרך לקבל טיפול רפואי כדי להוציא את הזבוב. כשהרופא הצליח להוציאו מאוזנו, הזבוב היה עדיין חי אך לא יכל לעוף. באותו הרגע בה המלווה של הרב וביקש להרוג את הזבוב, מיד עצר אותו רבינו ואמר לו: "זוהי נקמה", שאנחנו שסבלנו מאותו הזבוב נהרוג אותו.

(הסיפורים מעובדים מתוך 'שחרית- העיתון הדיגיטלי היומי של הציבור החרדי')

הרב אהרון טברסקי זצ"ל - נולד בשנת ה'תקמ"ז (1786) בצ'רנוביל. הבן הבכור של אביו. נקרא על שם סבו הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין. גדל ולמד בבית-סבו. עוד בצעירותו הצטיין בענוותנותו ובראת השמים שלו ונתמנה ע"י אביו לעורר את לבבות בני ישראל לתורה ועבודה, ועל כן נסע על פני עיירות לעוררם לקדושה וטהרה.

על גדולתו התבטא אביו הקדוש: יש לי שבעה בנים כשבעה קני המנורה ו"אהרן" עומד ומטיב עליהם. ועוד כתב עליו בכתב: "בני הרב הגדול במנין אשר אין דורו דור יתום ולא דור אלמן, מזה בן מזה, חכם הכללי כבוד הישראלי מו"ה רבי אהרן". כיהן כאדמו"ר עוד בחיי אביו. את סמיכתו קיבל מר' ברוך ממזיבוז. לאחר הסתלקות אביו מילא את מקומו בצ'רנוביל והיה האדמו"ר השלישי מצ'רנוביל. רבים פנו אל הרב ונשעו: עקרות, בעיות בזיווגים ומחלות קשות ושאר מרעין בישין. **מלומד בניסים. ענוותן. בעל רוח-הקודש. פועל ישועות ובעל-מופת.** נפטר ב-ח' כסליו ה'תרל"ב (1871). חי כ-85 שנים. ציונו בצ'רנוביל.

אביו: ר' מרדכי (המגיד מצ'רנוביל). **אמו:** מרת חיה שרה (בתו של ר' אהרן הגדול מקרלין). **נשותיו:** בתו של ר' גדליה מליניץ (מח"ס תשועות חן- זיווג ראשון), בתו של ר' צבי מקארסטשוב (זיווג שני). **מרבותיו:** סבו, ר' מנחם נחום (בעל מאור עיניים).

בניו: ר' ברוך אשר (מצ'רנוביל), ר' ישעיה משולם זוסיא (מצ'רנוביל) ור' מנחם נחום (מלועו-צ'רנוביל). **בנותיו:** מרת חיה שרה (נישאה בזיווג ראשון עם ר' ישראל ובזיווג שני עם ר' שלמה מלודמיר), הרבנית פייגא (נשאה לר' דוד משה פרידמן מצ'ורטקוב) והרבנית פרל (נשאה לר' יצחק פיצ'ניק מברזנה). **אחיו:** ר' אברהם מטריסק, ר' דוד מטולנא, ר' יוחנן מרחמסטרביקה, ר' יעקב ישראל מצ'רקס, ר' יצחק מסקווירא, ר' מנחם נחום ממקורב ור' משה מקורסצ'וב. **אחיותיו:** הרבנית חנה חיה (נשאה לר' דוד), הרבנית מלכה (נשאה לר' יחיאל מיכל מדרוהוביטש) והרבנית שיינדל (נשאה לר' דוב בער מלועו).

מסופר, כי הרה"ק אברהם יהושע העשיל זצ"ל הידוע בכינויו ה"אוהב ישראל" מאפסא החשיב וכיבד מאד את בניו של ר' מרדכי מצ'רנוביל. פעם אחת היה ר' אהרן אצל הרבי מאפסא, וכיבדו הרה"ק מאד, ושאל אחד מבניו של ר' אברהם: "מדוע האבא מכבד כל-כך לבני הרה"ק מצ'רנוביל, וכי בניו שלו הם קטנים מהם עד שעליו לכבדם כל-כך?". ענה הרה"ק וסיפר: "בהיותי אחר חתונתי והצטרכתי להוריד נשמות לזה העולם, הלכתי בשמים לבחור בנשמות להוריד, וראיתי בשמים אילן עם נשמות, שהיו מאירות מאד, ממש שלא כדרך הטבע, ושאלתי: 'מהו אלו הנשמות?', ואמרו לי, שאלו הם **נשמות מאוד גבוהות**, ואם ברצונך ליקח מהם אתה מסתכן, כי אלו הנשמות, אם לא יצליחו כדבעי, יגרום הדבר לחורבן עולם! שכן הרבה פעמים, **הקליפה מנסה להאחז דווקא בנשמות הגבוהות, ויוצא מזה חורבן גדול**. נתייראתי ולא לקחתי משם נשמות, לאחר זמן נזדמן לי עוד פעם לעבור דרך אותו מקום, וראיתי, **שמזה האילן נחסרו שמונה נשמות**, ושאלתי: 'למה נחסרו?', וענו לי שהרה"ק ר' מרדכי מצ'רנוביל היה כאן, והוא לקח מכאן שמונה נשמות, וכולם הצליחו! ואם כן, וכי לא אכבד לבניו?!".

מנהגו היה, שבכל לילה אחר תפילת ערבית קיבל אנשים עד חצות הלילה, ואחר חצות סגר את דלתו ולא נתנו לשום איש ליכנס אז. פעם-אחת היה מתנגד, שרצה לראות מה עושה הרבי אחר חצות, וכשהרבי נכנס לתפילת ערבית החביא את עצמו בחדר הרה"ק באיזה ארון כדי לראות מה הרבי עושה אחר חצות לילה, וכנשכנס הרה"ק אחר תפילת ערבית ראה, שהרבי מקבל אנשים, והם נותנים לו פתקים ופדיונות הרבה עד חצות לילה וכשהגיעה חצות, לא היה אף אחד בפנים, ורבינו סידר את הפתקים והפדיונות ושם אותם על מקומם.

פתאום שמע נקישות בחלון, ורבינו ניגש ופתח את החלון ושמע נשמה מדברת ובוכה לפני הרבי, היות שזמן רב שהיא מסתובבת מאילן לאילן והחיצונים מכים אותה מכות נמרצות, ומבקשת מהרבי, שיעזור לעשות לה טובה להצילה מבאר שחת, רבינו שאל את הנשמה, אם בחייה כאדם נתנה לו פעם כסף, ענתה הנשמה שלא נתנה לו אף פעם, "אם-כן", ענה הרבי, "איני יכול לעשות לך טובה", וצעקה הנשמה: "אוי, רבי רחמנות".

אמר רבינו: "היות ועל ידך קבור יהודי, שנתן לי הרבה מעות ותבקשי ממנו, אם הוא רוצה ליתן לך חלק ממה שנתן לי עבורך, אזי אני יכול לעשות לך טובה, **ואם הוא לא יאמין לך, אז בארון נמצא איש אחד ששומע כל זאת ותקח אותו לעדות**", והנשמה לקחה את המתנגד לבית-החיים ואחזו חיל ורעדה והעיד שם, כל מה ששמע מהרבי, והנשמה החזירה אותו לבית רבינו והמתנגד התעלף, וכשהתעורר, אמר לו רבינו: "**הראיתך מה שאנו עושים אחר חצות לילה?!**".

מובא ב"ספרן של צדיקים", מפי החסיד ר' אלעזר דוב גימאן מקאז'ניץ זצ"ל מחסידיו של הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זצוק"ל, כי פעם אחת עמד הוא בקודש פנימה אצל מורו ורבו הרב הקדוש רבי אהרן זצוק"ל, ובאה איזה אשה מצ'רנוביל בבכייה גדולה, היות שהשיאה את בתה לאלמן אחד מק"ק טשארניגאוו ובכל לילה באה הנפטרת אשת האלמן וחונקת את בתה. השיב לה הרב הקדוש בלשון גערה, שתסיר את הדמיון הזה מליבה. אך האשה באחת שלא תזוז מכאן, עד שייתן תרופה לבתה. אזי ענה לה הרב הקדוש: "ומה אעשה כי מרחק רב יש מפה עד לטשארניגאוו". ענתה האשה ואמרה "רבי, יש לי אמונה ברורה, שהרבי יכול לפעול ממרחק כמו מקורב".

הניח הרב הקדוש את אצבעו על חוטמו כדרכו, ואמר "אוי, אוי על ייסורי", ומיד ציווה לקרוא לאיש הממונה על בית-החיים דק"ק צ'רנוביל, ופקד עליו לפתוח את השער דבית החיים שם, ויאמר להמתים שם בהאי לי שנא: "תדעו שאהרן בן חיה שרה ציווה עליכם שתתראו עם המתים דק"ק טשארניגאוו, ותאמרו להם, שפלונית בת פלוני לא יהיה לה עסק עם האשה פלונית מפה, ובאם לאו גוזר אהרן בן חיה שרה, שישליכו אותה חוץ למחיצתה", ויתר האלמנה לא הטרידה את מנוחת בתה.

בעיר אחת היה דר יהודי, שהיה מחסידיו של הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זיע"א והיה לו בית מלאכת בורית והיה מחזיק למלאכתו נער גוי, פעם אחת כשבא בבוקר לבית המלאכה ראה את הנער הגוי תלוי על תקרת הבית ללא רוח-חיים. נבהל היהודי עד מאד וחשש, שמא יאשימו אותו מיתה. לפיכך, החליט לעשות מעשה ולהיפטר מהנער.

הוא לקח את המת והפשיט את בגדיו ושרפם באש שתחת הדוד, ואת הנער זרק לתוך הדוד עם הבורית ואת עצמותיו, שנשארן, זרק לתוך הנהר וחזר לביתו, אך כאשר עברו כמה ימים ומשפחת הנער ראו, שאינו חוזר לביתו, מיד עשו רעש גדול, ואף שלא מצאו בבית היהודי רמז כל שהוא, עם כל זאת עמדו בדעתם, שהיהודי הרגו וביקשו משר העיר לעוצרו.

היהודי הצליח להתחמק מהם ונסע מיד אל הרה"ק רבי אהרן וסיפר לו את כל האמת מה שעשה ובכה לפניו, א"ל הצדיק: "אל תדאג ואל תפחד, כי לא יאונה לך כל רע והנער יבוא", ענה לו החסיד: "איך ייתכן כדבר הזה, והלא אני בעצמי שרפתיו!", אמר לו הרב: "הלא אמרתי לך, שהנער יבוא ולך לשלום", חזר החסיד לביתו ושר העיר תפסו ונתן אותו במשמר. לאחר שבועיים הוליקוהו לעיר הגדולה לבית המשפט, וגם קרובי הנער נלוו עמם ובדרך ראו, שבאה לקראתם עגלה, והנער הנעדר יושב שם. שמחו קרובי הנער ולקחוהו עמם ושאלוהו, היכן היה? ואמר שהוא נסע לעיר אחרת לבקר את חברו, וכמובן, מיד פייסו את היהודי על שחשדו אותו בחינם ופטרוהו לשלום, והם חזרו עם הנער.

בעברם על הגשר שעל גבי הנהר נהפכה העגלה, והנער נפל לתוך הנהר וטבע לעיני בני משפחתו. אותו חסיד חזר שוב אל הרה"ק וסיפר לו הכול. אמר לו הצדיק: "אתה מתפלא עליי, על שפעלתי בתפלות להחזיר את הנער, שמת לפני שבועיים? אני אספר לך מעשה מזקיני בעל 'המאור עיניים' זיע"א, אשר החזיר לזה העולם גוי, אשר מת מלפני יותר מחמישים שנה..."

פעם אחת הגיעה לרבינו אשה זקנה, וביקשה ממנו, שיאמר עבורה קדיש לאחר אריכות ימים ושנים. שאל אותה רבינו: "באיזה זכות היא מבקשת זאת?", ואמרה כי היא הייתה המינקת שלו, ואביו ביקש ממנה, שתשגיח על בנה בעת שמניקתו, שיטול את ידיו לפני האכילה, וכן שהעיניים שלו יהיה סגורים, ואני קיימתי זאת ולא גידלה אותו בנקל!". וגם השאירה שלושה רובל למשקה לצורך תיקון. אמר לה רבינו: "אם כן מגיע לך", וכשנפטרה, אמר רבינו קדיש בפעם הראשונה בעבורה וחילק גם משקה בעבורה. ובאה אליו בחלום הלילה וביקשה ממנו, שיפסיק לומר קדיש, כי על ידי הקדיש הראשון שלו הייתה לה עלייה גדולה למקום גבוה בגן עדן, שהיא מתביישת להיות שם.

הובא בספר "אוצר ישראל" בשם הרה"צ ר' ישראל סופר זצ"ל: שמעתי מפי ר' משה זליג כהן זצ"ל: שאביו, ר' יעקב צבי התגורר בצ'רנוביל, ואביו שכר פונדק, והיה שם איזה גוי אחד שרצה ג"כ לשכור אותו פונדק. הגוי נכנס בכח הזרוע לאותו פונדק, ונאלצו המשפחה היהודית למצוא פינה בפונדק.

בבוקר הלך אביו יחד עם בנו הקטן משה זליג הנ"ל אל הרה"ק רבי אהרן מצ'רנוביל זיע"א, ועמדו ליד שולחנו ובכו מאוד באומרם: "הגוי נכנס לפונדק ונישל אותנו", ורבי אהרן בכה יחד עמהם, ואחר אמר: "אם כך- שהוא לא יחיה!", ובלילה השני באמצע הלילה הקיץ הגוי משנתו, והתחיל לצעוק בקול רם באומרו, שזקן אחד עומד ונותן לו מכות, והראה סימני המכות על גופו, ור' משה זליג הנ"ל ראה עצמו את הסימנים, והגוי צרח ואמר, שרוצה לברוח כי כמעט לא נשאר בו חיות מהמכות, וברח משם ולא חזר לשם לעולם.

האדמו"ר הרב דוד בורנשטיין זצ"ל- נולד בראש חודש אלול בשנת ה'תרל"ו (1876) בנאשלוסק. בן בכור לאביו. משחר ילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים. בעל תפיסה מהירה וזיכרון נפלא, ישרות לב ונפש עדינה. בצעירותו למד אצל סבו והיה קשור אליו באופן מיוחד. כשהגיע לגיל אחת עשרה סבו העיד עליו כי הוא בקי בכל חלקי היד החזקה לרמב"ם. כאשר הגיע לגיל מצוות הסבא התבטא ואמר: "הוא כבר אדם שלם". גם לאחר נישואיו בגיל 17 המשיך ללמוד ולגור בבית סבו. בשנת ה'תרס"ח (1908) התחיל לכהן כרב בעיירה וישוגרוד ופתח שם ישיבה. רבינו מעולם לא החניף לאיש ולכן סבל רבות מכמה גבירים. במלחמת העולם הראשונה עבר ללודז'. לאחר המלחמה שימש כרב של טומשוב. בשנת ה'תרפ"ו (1926) אביו נפטר והוא התחיל לשמש כאדמו"ר. בהמשך שימש כאדמו"ר באוטווצק. לאחר מכן עבר לפאביאניץ הסמוכה ושם התיישב בלודז'.

הקים רשת ישיבות בשם 'בית אברהם' (על שם סבו). הוציא ירחון בשם זהה במטרה להפיץ את שיטת הלימוד של חסידות סוכטשוב. שימש כחבר באגודת הרבנים בפולין וכחבר מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. בשנת ה'תרצ"ט (1939) הגרמנים נכנסו ללודז'. כעבור זמן קצר הגיעו גם לבית רבינו. הם היכו אותו וגזזו את זקנו. כאשר הסכנה לחייו גברה, חסידיו הבריחו אותו לוורשה. גם בגטו הרביץ תורה לעדרים. **גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו ונושעו. אלפי חסידים הסתופפו בצילו.** נפטר ב-ח' כסליו ה'תש"ג (1942) בוורשה. בשעת יציאת נשמתו צורת רבינו השתנתה מאוד. הוא היה נראה כלהבת אש גדולה עד שלא ידעו מה מתרחש (על פי עדות אנשים שנכחו בשעת מעשה). חי כ-66 שנים. ציונו בבית העלמין ברחוב גנשה סמוך לאוהל שעל קברו של הגאון ר' שלמה זלמן ליפשיץ (בעל 'חמדת שלמה', הרב הראשון של וורשה). מכיוון שאי אפשר היה אז להקים מצבה, לא יודעים היום בדיוק היכן הקבר נמצא. כמעט כל משפחתו נספתה הי"ד למעט בנו ר' אברהם. אחיו ר' חנוך מילא את מקומו באדמו"רות.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' אברהם (מייסד חסידות סוכטשוב). **סבא (מצד האם):** ר' ליפמאן ליטמנאוויטש (חתן ה'תפארת שלמה' מראדומסק). **אביו:** האדמו"ר ר' שמואל (בעל 'שם משמואל'). האדמו"ר השני לחסידות סוכטשוב). **אימו:** מרת יוטא לאה. **אשתו:** מרת אסתר בת ר' מוטל וויינגורט. **מרבתינו:** סבו, ר' אברהם. אביו, ר' שמואל, ר' יצחק שלמה ליברמן מאוזרקוב. **מתלמידינו:** ר' אריה צבי פרומר הי"ד (הגאון מקוז'גלוב), ר' אברהם וינברג הי"ד (הראשית ביכורים), ר' יהושע משה אהרנסון.

בראש השנה, לפני תקיעת שופר, כל הבחורים שהיו צריכים להתייצב לגיוס הצבא הפולני באותה שנה עברו בתוך בית המדרש לפני רבינו. רבינו הצדיק בירך את כולם. מעשה בבחור, אשר היה מודרני במקצת. הוא כשלעצמו לא היה חסיד סוכטשוב. אבל אביו היה מחסידי המובהקים של רבינו. בראש השנה לפני תקיעת שופר, כנהוג, עבר גם הוא בין הבחורים וביקש להזכיר את עצמו כי הוא עומד לגיוס הצבא בשנה זו. רבינו לא הביט אליו כלל ולא השיב לו מאומה. הבחור יירא לנפשו ובעשרת ימי תשובה נכנס ביחידות אל הקודש פנימה עם אביו. שוב הזכיר את עצמו בעניין גיוס הצבא. רבינו הרים את עיניו והשיב: "הרי אתה עובד בבית חרושת, מוטב שתעבוד בצבא. מישהו הרי חייב ללכת אל הצבא כדי שהם לא יאמרו שהיהודים לא רוצים ללכת כלל לצבא".

האב והבן נותרו לעמוד נדהמים לפני רבינו. הם לא יכלו כלל להירגע מן התשובה. כעבור מספר דקות הבחור הזכיר שוב את עצמו לפני רבינו, אבל שוב הוא לא קיבל כל תשובה. האב פנה אל רבינו והתחיל לומר בפניו את כל מעלותיו של בנו, אלא שרבינו לא הניד עפעף. לבסוף האב הזכיר כי בנו מקיים ביותר מצוות כיבוד אב ואם ונזהר בה מאוד. "את כל כספו", האב סיפר לרבינו, "הוא נותן להורים. עבורו הוא משאיר רק את הכסף שזקוק לשלם לנסיעה בסך של 20 אגורות בלבד". רבינו אז התבטא בלשונו: "כזה כיבוד אב, הוא כמו לימוד תורה והוא צריך להשתחרר מן הצבא". כאשר הבחור הגיע אל המגייסים, הוא הועמד אחרון בתור. עד שהגיעו אליו היה להם די והותר מגויסים. הוא השתחרר מהצבא ולא גוייס כלל כברכתו של רבינו.

מעשה בבחור שעבר לפני רבינו בר"ה לפני תקיעת שופר וסיפר כי הוא קיבל זימון להתגייס לצבא. כאשר רבינו ראה אותו הוא הפטיר לעומתו: "הרי אתה יהודי!". כאשר הבחור התייצב בתור להתגייס לצבא הפולני, אחד מהרופאים אשר היה צריך לבדוק את המתגייסים נכנס לחדר. הרופא ראה את הבחור הזה וצעק: "**יהודי מזוהם! כאלו אנשים אני לא בודק. אני לא צריך אותם פה. תסתלק מיד מכאן!**" הבחור עשה כדברי הרופא ולא גויס כלל לצבא.

אחד מחסידיו סיפר: בשבועות הראשונים לפרוץ המלחמה חשבתי אני ואחי לנסוע לרוסיה, שכן ידענו כי יד הצורך לא תגיע עד לשם. אחי נסע מפולין ללא נטילת רשות וללא ברכת פרידה מרבינו. אני החלטתי לבקש רשות נסיעה מרבינו. נכנסתי ואמרתי כי אחי נסע כבר וכי גם אני חושב לעשות כמוהו ולנסוע.

רבינו השיב לי: "עכשיו אני לא יכול לענות לך תשובה, תבוא מחר". למרות הסכנה שהיתה ללכת ברחוב וביחוד לאדם בעל חתימת זקן חזרתי למחרת ונכנסתי לרבינו. כשנכנסתי רבינו פנה אלי ואמר לי: "חשבתי היטב על ענייך, לא תצטרך לנסוע כלל. אתה תחיה את המלחמה ותישאר גם לאחר המלחמה אותו יהודי כשר"..." ואכן, כפי שאמר רבינו כך היה.

הרב דובער שניאורסון זצ"ל: נולד ב-ט' כסליו ה'תקל"ד (1773). המשיך וביסס את תורת חסידות חב"ד אותה חולל אביו. יחודו היה בהרחבה והעמקת התורה כאשר הוא מתבסס על מאמרי החסידות של אביו. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תקע"ג (1812) מונה כאדמו"ר השני בשושלת חסידות חב"ד. הקים ועד מיוחד לבניין ערי ישראל בבלארוס (נהרס בעת המלחמה). השתדל ופעל להפריש אדמה במחוז חרסון וייסד שם מושבות יהודים. ייסד ישוב חסידי חב"ד בחברון. בשנת ה'תקפ"ז נאסר לאחר מלשינות ובי' כסליו של אותה שנה השתחרר (יום זה נחשב גם הוא אחד מחגי הגאולה של חסידות חב"ד). נפטר ב-ט' כסליו ה'תקפ"ח (1827). נולד ונפטר באותו יום. ציונו בעיר נעז'יון (אוקראינה). חי כ-54 שנים.

אביו: ר' שניאור זלמן מלאדי (בעל התינא). **אמו:** מרת סטְרנה. **אשתו:** מרת שיינא (שטרנא). **ילדיו:** ר' מנחם נחום, ר' ברוך, מרת שרה, מרת ביילא, מרת חיה מושקא, מרת דבורה לאה, מרת ברכה, מרת מנוחה רחל, מרת שרה.

מספריו: **יאמרי בינה-** ביאור על מצוות ק"ש ותפילין **ישער היחוד-** ביאור על סדר השתלשלות האור האלקי **ישער האמונה-** ביאור על מצוות האמונה ומצוות חג הפסח **יתורת חיים-** מאמרי חסידות על ספר בראשית ושמות **עטרת ראש-** דרשות לימים נוראים **עיון תפילה-** על התפילה **ישערי אורה-** דרושים לחנוכה ופורים **ישערי תשובה-** על התשובה **ידרך חיים-** המשך לספרו ישערי תשובה **יקונטרס ההתפעלות-** פרטי אופני ההתפעלות במוח ולב ומחשבה **פירוש המלות-** על התפילה **ביאורי הזהר-** באור על חלקים מהזהר **יאמרי אדמו"ר האמצעי-** על התורה ומועדים כ-20 כרכים.

רבי דובער, נסע פעם לעיר אחת, בלוויית ר' יעקב מקיידן, מחשובי חסידיו. כשהגיע לשם, התקבץ למקום קהל רב, שביקש לשתות בצמא את דברי תורתו ולהתברך מפיו. בתחילה שמיע הרבי לפני הנאספים הרבים מאמר חסידות עמוק, שהלהיב את הלבבות, ולאחר מכן קיבל כל אחד ואחד מהבאים ל"יחידות". את מאמר החסידות סיים לומר בשעת צהריים. ר' יעקב, שמהבוקר לא טעם דבר, פנה אז לסעוד את ארוחת הצהריים. ואילו הרבי החל אז לקבל אנשים בחדרו. קבלת הקהל הסתיימה בשעת ערב, ואז קם הרבי לתפילת ערבית. **במשך כל השעות הללו לא נתפנה הרבי אפילו לאכול דבר-מה.**

לרבי היה שמש, יהודי פשוט, שלא נודע כחכם גדול בלשון המעטה. מיד לאחר שהרבי החל בתפילתו, פנה השמש אל החסידים שעמדו סביב והציע להם הצעה מפתה: **"אם אתם רוצים לחזות בפניו של הרבי, זו שעת הכושר".** החסידים הסקרנים התקרבו בצעדים הססניים אל מפתן חדרו של הרבי וחששו להציץ פנימה. "היו רגועים", ביקש השמש להניח את דעתם, "בטוח אני, כי הרבי אפילו לא יבחין בכם". הוא פתח את הדלת לרווחה והחסידים ראו את הרבי **עומד באמצע החדר ללא ניע, ושתי עיניו פקוחות, בוערות כלפידי אש.** החסידים נרתעו לאחוריהם בבהלה, אולם השמש הצטחק: "הרבי איננו רואה ואיננו שומע כעת דבר. הוא נמצא בעולמות עליונים".

"מניין לך?", לחש ר' יעקב לשמש. השמש ענה: "ידיעתי אינה נובעת מהבנה, אלא מניסיון. פעמים רבות אני נכנס לחדר הרבי, כדי לשאול או למסור לו ידיעה כלשהי. בכל פעם שהוא עומד כפי שהוא עומד עכשיו, אין הוא משיב לי. יתרה מזו, מהשאלות שהוא שואל אותי מאוחר יותר, אני מסיק, כי לא ראה אותי כלל בהיכנסו לחדרו באותה שעה". המחזה המיוחד הזה נמשך כמה שעות רצופות. כל אותו זמן ניצב הרבי באותו מקום ובאותה תנוחה, ללא תנועה. בשלב מסוים סגר השמש את הדלת בעד החסידים וכל אחד מהם פנה לענייניו.

למחרת בבוקר נשמעה המולה רבה מכיוון המטבח, בבית שבו התארח הרבי. עד מהרה התבררה סיבת ההמולה, וזו אכן הייתה שערורייה של ממש. בפתח המטבח עמד השמש, תוהה. **במטבח הסתובבה בעלת-הבית, בוכה ומייללת וסופקת כפיה בצער. "אוי לי ואבוי לי!", ייללה, מתקשה להשתלט על בכייה.** ניסיונותיו של השמש להציל מפיה מדוע הזעיקה אותו למטבח ומה פשר הבכי והיללות, עלו בתוהו. רק לאחר שעה ארוכה הצליח השמש לחבר משפט למשפט ולהבין את שאירע.

התברר, כי באותו בוקר שבו הגיע הרבי לעיר, הגיע למקום גם גוי נכבד, בעליה של האחוזת המקומית. בעלת-הבית, שנודעה בטיב תבשיליה, נתבקשה להכין לכבודו ארוחה, לפי הזמנה מיוחדת שקיבלה. ארוחתו של בעל-האחוזת כללה מרכיבי מזון שאינם כשרים, ובשלה בכלים מיוחדים. אולם מסיבה כלשהי לא הועברה הארוחה במועדה אל מקום משכנו של בעל-האחוזת. לאחר זמן, כשבישלה בעלת-הבית בעבור הרבי, **התחלפו המנות זו בזו. ארוחתו של הרבי נשלחה אל בעל-האחוזת ואילו הארוחה הבלתי-כשרה הגושה אל שולחנו של הצדיק.**

"פושעת אני! פושעת!", זעקה האישה במר-ליבה, "הצדיק זיכני בכבוד רב בבואו להתארח בביתנו, ואני הכשלתי בארוחה לא-כשרה!". כעת הגיע תורו של השמש להרעים בקולו על המבשלת: "איזה חוסר אחריות! איזו רשלנות! הייתכן לזלזל בדבר כזה?!". אולם על-אף גערותיו וצעקותיו, נראה היה כי השמש איננו נרעש יתר על המידה. הדבר התמיה את האישה, שציפתה ל"מנה" חריפה בהרבה. "כעת בואי עמי", הורה השמש לאישה. **הוא ניגש עימה אל פח האשפה והראה לה את כל המנה, מונחת בפח.**

התברר כי אמש, בשעת ערב מאוחרת, בתום יומו הארוך, ולאחר שסיים להתפלל ערבית, הציע השמש לרבי לאכול במזון שהוכן בעבורו. בהתחלה נראה מתכוון לעשות כן. הוא נטל את ידיו לסעודה. אלא שאז, כשהתקרב לשולחן והביט באוכל, חזר לפתע מכוונתו, ללא כל סיבה נראית לעין. הרבי הרהר קלות וכעבור רגע סימן לשמש להשליך את כל האוכל לפח. הוא אף הזהירו לבל יטעם מהמזון. "זו הייתה הפעם הראשונה שבה נתקלתי בהנהגה משונה שכזו", סיים השמש את סיפורו, "והדבר הפליא אותי מאוד. כעת הכול מובן לי". ואז שב לחזוף במבשלת, שרגשות ייסורי-ליבה נמהלו בתחושת רווחה: "ובכן, בגללך התענה אתמול הרבי יום שלם ולא אכל דבר!".

הרב הגאון משה מרדכי אפשטיין זצ"ל: נולד ב-כ' אדר ה'תרכ"ו (1866) בבאקשט (סמוך לווילנה). בצעירותו למד בישיבת וולוז'ין ונחשב כעילוי. מגדולי ישראל בתקופתו. הקים את ישיבת חברון וממקימי העיר חדרה. התבקש על ידי מחותנו, ר' נתן צבי פינקל לעמוד בראש הישיבה שייסד - ישיבת 'כנסת ישראל' בסלובודקה, יחד עם גיסו, הרב מלצר. מאוחר יותר עבר הרב מלצר לעמוד בראש ישיבת סלוצק. עקב גזירת גיוס לתלמידי הישיבה בסלובודקה, הוחלט בסוף שנת ה'תרפ"ד (1924) להעלות את תלמידי הישיבה לארץ ישראל לחברון. כבר בתקופה שלמד הרב בישיבת וולוז'ין, היה מראשי אגודת סתר בשם 'נס ציונה'. מטרת חברי האגודה, שכולם היו בחורי ישיבה, הייתה לעלות לארץ ישראל. מזכיר האגודה היה ר' פסח פרידלנד, גיסו של הרב, ר' איסר זלמן מלצר היה חבר בה, וחבר נוסף היה הרב אברהם דב בער הכהן שפירא - הרב האחרון של קובנה שחיבר את הספר המפורסם 'דבר אברהם'. קיומה של האגודה נשמר בסוד, משום שהרוסים אסרו עיסוק בענייני יישוב ארץ ישראל, שהייתה ארץ זרה תחת שלטון טורקי.

הרב חזר לסלובודקה לנהל שם את ענייני הישיבה, ושוב חזר לחברון. בפרעות ה'תרפ"ט נרצחו 24 מתלמידי הישיבה, ביניהם אחיינו של הרב אפשטיין, אך הרב אפשטיין ובני ביתו ניצלו. הטבח בחברון שבר אותו נפשית, והוא חדל כמעט מלתפקד. ההנהגה נמסרה לחתנו הרב יחזקאל סרנא שהקים מחדש את הישיבה בירושלים, בשכונת גאולה. נפטר ב-י' כסלו ה'תרצ"ד (1934). חי כ-68 שנים.

אביו: ר' צבי חיים (נודע בישיבת וולוז'ין בכינוי 'העילוי השחור' ושימש כרבה של באקשט).
אמו: מרת חנה מנוחה (בת ר' שרגא פייבל פרנק, הגביר מאלקוט). מרבותיו: הגאונים ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנציב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל (ה'סבא מסלובודקה'), ר' חיים סולובייציק.
בנו: הרב חיים שרגא פייבל. **מספריו:** ילבוש מרדכי - על הש"ס.

המעשה התחיל בשנת תרפ"ד. ישיבת סלובודקה שכנה בליטא שבמזרח אירופה. השלטונות הגויים גזרו גזרת גיוס על תלמידיה ועל הישיבה ריחפה סכנת סגירה. החליטו רבני הישיבה להעביר, בשלב ראשון, חלק מתלמידי הישיבה לארץ ישראל, לעיר חברון. אך מבצע שכזה צורך כסף רב. הוצאות הדרך למאה וחמישים בחורים - מלבד רבני הישיבה ומשפחותיהם, היו רבות: קניית בניין מתאים בארץ, ציוד, כלכלה ועוד הוצאות רבות ושונות. נסע ראש הישיבה, הגאון ר' משה מרדכי אפשטיין לארה"ב, להתרים עבור מטרה נעלה זו. בדרכו, פגש ביהודי יקר בשם מר שייף, מיליונר אשר לב יהודי חם ואוהב מפעם בקרבו. שמע הגביר את דברי ראש הישיבה על סכנת הגיוס וסגירת הישיבה, האזין לפתרון שמצאו הרבנים והבין את הבעיה, שעומדת בדרכם. ואז, לאחר רגע של שתיקה, הביט על ר' משה ושאל: "עשרים וחמישה אלף דולר, יספיקו לכם כדי להציל את הבחורים ואת הישיבה?". ראש הישיבה לא האמין למשמע אוזניו. גם לגביר גדול ובעל נכסים כמותו, סכום שכזה באותם הימים היה עצום. "כן, ודאי שסכום גדול שכזה יספיק לכל צרכינו", ענה הרב. ואכן, הודות לנדיבות לבו של מר שייף הועברה הישיבה לארץ הקודש וניצלה מסכנת סגירה. מצבה של ישיבת סלובודקה, שהשתכנה בחברון היה קשה ביותר. היה זה אחר הטבח הנורא, מאורעות תרפ"ט. שבו נרצחו מתלמידי הישיבה הי"ד. בעקבות זאת נאלצה הישיבה להעביר את משכנה לירושלים, וכסף כדי להאכיל את תלמידי הישיבה לא היה בנמצא. כל תלמידי הישיבה רעבו לחלם!

קם הגאון ר' יחזקאל סרנא ויצא למסע התרמה בארה"ב, כדי לאסוף כסף לאחזקת הישיבה. באותם ימים הנסיעה התאפשרה רק ע"י הפלגה באוניה, וארכה שבועות רבים. כשהגיע הרב לארה"ב, ערכו תומכי הישיבה ומוקיריה כינוס גדול ורב משתתפים, כדי לעזור בגיוס הכספים. בכינוס דיבר מר שייף, ובתוך דבריו אמר: "אחיי ורעיי, איני מאחל לאף אחד מכם להפסיד את רכושו כמוני. רכוש אדיר, שהשקעתי בו את כל חיי ירד לטמיון ברגע אחד של מפולת. הייתי מיליונר גדול, היו לי נכסים וכסף רב והכל אבד. חוץ מהשקעה אחת, שאותה לא יוכלו לקחת ממני לעולמים. ההשקעה הכי מוצלחת שהשקעתי כל חיי, הרי היא אותם עשרים וחמישה אלף דולרים, שנתתי לישיבה כדי שתוכל לעבור לארץ ישראל. רבותי, צריך לדעת היכן להשקיע!".

הגאון ר' יחזקאל ישב והקשיב לנאום, ותדהמה איזה בו. אומנם בארץ ישראל שמעו על המשבר שפרץ באמריקה. אבל לישיבה לא שמעו כי מר שייף ירד מנכסיו. כאב לבו של הרב על מצבו של העשיר לשעבר, אולם העריך את האיש מאוד. גם העושר שהיה לו בחייו לא העבירו אותו על דעתו, ותמיד ידע מה עיקר ומה טפל בחיים. מיד לאחר הכינוס שלח ר' יחזקאל מברק לראש הישיבה, ר' מרדכי אפשטיין והודיע לו על מצבו העגום של מר שייף. לאחר ימים מספר הגיע מכתב תשובה מא"י, וכך היה כתוב בו: "עקב מצבו של מר שייף, הריני מבקש מכבודו להעניק לו 'הלוואה' של חמשת אלפים דולר מכספי הישיבה כעזרה ראשונה, למען יוכל להתחיל להתבסס מחדש בעסקיו!".

חמשת אלפים דולר היו באותם ימים סכום עתק, שבאמצעותו יכולה הייתה הישיבה להתקיים זמן רב. בכל זאת, הכרת הטוב שחייבת הישיבה היא עצומה. ור' יחזקאל סרנא שמח, שיוכל להשיב למר שייף, מעט ממעשיו הטובים. מיד פנה ר' יחזקאל לדירת המחסן של מר שייף, כשבידו המכתב ובכיסו צרור הכסף. כשהגיע לדירתו העלובה של מר שייף חשכו עיניו. האומנם המיליונר הזה, אשר כל טוב העולם היה שייך לו גר בתנאים מחפירים כל כך?

גם בדירת המרתף התקבל הרב ע"י מר שייף בכבוד מלכים. הם ישבו ליד השולחן, כשרעייתו מכבדת אותם בכוסות תה. "במה אוכל לעזור לכוודו?", שאל מר שייף. "אני מבין שמצבה של הישיבה קשה, אשתדל לעזור ולפנות לנדיבים ככל שאוכל". "לא", ענה ר' יחזקאל, "הפעם באתי בעניין אחר, בהוראת ראש הישיבה". הוא הוציא מכיסו את המכתב שקיבל והראהו למר שייף. כשקרא הלה את הכתוב, פרץ בבכי מר. "מה רוצים ממני? מה שנשאר לי מכל רכושי העצום הוא רק אותו סכום של עשרים וחמישה אלף דולר, שנתתי לישיבה. וגם את זה אתם רוצים לקחת ממני?". זכה מר שייף לעמוד בניסיון העושר וניסיון העוני ולהיות קשור לתורה, לעץ החיים, לנצח.

הגאון הרב איסר זלמן מלצר זצ"ל: נולד בשנת ה'תר"ל (1870) במיר (כיום בלארוס). בגיל עשר התחיל ללמוד אצל רב העיר במיר. כשהיה בן 14 התחיל ללמוד בישיבת וולוז'ין. לאחר נישואיו הושפע מתנועת המוסר. בגיל 24 התמנה לראש ישיבת סלובודקה. לאחר מכן בשנת ה'תרס"ג (1903) התמנה לרבה של סלוצק ושימש בכהונה זו כעשרים שנים. בשנת ה'תרפ"ג (1923) נמלט על נפשו לקלצק שבפולין מרדיפות המשטר הסובייטי, שאסרוהו מספר פעמים בשל עיסוקו ביהדות ובתורה. בקלצק שימש כראש ישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה לארץ ושימש כראש ישיבת 'עץ חיים' עד יום פטירתו. עסק בתלמוד, מדרשים, מוסר והלכה. השתייך לזרם המתנגדים. היה ממייסדי 'ועד הישיבות' בוילנה. נפטר ב-י' כסליו ה'תשי"ד (1954). חי כ-84 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' ברוך פרץ. **אשתו:** בילא הינדא. **רבותיו:** ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין), ר' נתן צבי פינקל (הסבא מסלובודקה), ר' חיים סולבייצ'יק ור' יום טוב ליפמאן. **מתלמידיו:** בנו, ר' צבי יהודה מלצר (רבה של רחובות ומייסד 'ישיבת הדרום'). בנו, ר' פייבל מלצר (מחבר פירוש למספר ספרים בסדרת 'דעת מקרא'). ר' אלעזר מנחם מן שך (ראש ישיבת פונוביז ומנהיג הליטאים בארץ ישראל). ר' שלמה זלמן אוירבך (ראש ישיבת 'קול התורה'). ר' חיים יעקב גולדוויכט. ר' יוסף אליהו הנקין (המנהיג הרוחני של יהדות ארה"ב, וראש ארגון הצדקה 'עזרת תורה'). ר' אהרון קוטלר (ראש ישיבת קלצק-ליקווד ארה"ב). ר' יצחק בם מנחם (אב"ד פתח-תקווה ודיין בב"ד). ר' שלמה גורן (הרב הראשי לרץ ישראל). ר' יהודה מיטל (ראש ישיבת 'הר עציון'). ר' אברהם זלזניק (ראש ישיבת 'עץ חיים'). ר' שמעון זלזניק (ר"מ בישיבת שעלבים). **ילדיו:** ר' צבי יהודה, ר' פייבל מלצר. בתו (אשתו של ר' אהרון קוטלר). **ספריו:** **יאבן האזל** - פירוש על הרמב"ם והגהות חידושי הרמב"ן על התלמוד בבלי (שבעה כרכים).

לדוע, כי הרב היה מקהיל קהילות וכיהן כראש ישיבה בעיר סלוצק, ובמשך חייו נדרף ע"י השלטונות שהיו מתנגדים לכל דבר שריח קדושה ויהדות נודף ממנו. באחד הימים הופיע שוטר בישיבה, עם צו חתום, שבו מתבקש הרב לסור לתחנת המשטרה הקרובה לחקירה. השוטר התנהג בגסות רוח מרובה, והשתדל מאד לפגוע בכבודו של ראש הישיבה, כך שבדרכם לתחנות המשטרה צעק השוטר: **"תרד לכביש מיד!!!"**. ר' איסר זלמן ירד מהמדרכה והלך בשולי הכביש, אך השוטר התעקש וצעק: **"כביש אמרתי, באמצע הכביש !!!"** והרב נאלץ ללכת באמצע הכביש.

לאחר חקירה קצרה שוחרר הרב לביתו. אולם השוטר הנ"ל לא יצא נקי, **ועוד באותו שבוע נפטר אחד מבניו בר מינן. כעבור כמה ימים חלה בנו השני, ומצבו החמיר במהירות.** אמרה לו אשתו: "נראה לי שיד ה' פוגעת בנו כיוון שפגעת בכבודו של אותו ראש ישיבה רוצה ובקש ממנו מחילה!!!". השוטר המפוחד רץ לרבה של סלוצק וביקש את מחילתו בדמעות שלישי, "אל דאגה", אמר לו הרב, **"תקבל על עצמך לא לפגוע יותר בשום יהודי, ובנך יתרפא לאלתר"**, וכך היה. כשראו זאת תלמידיו נזכרו בעוד סיפורי מופת בהם תבע הקדוש ברוך הוא את עלבונם של רבם ושאלוהו: "רבנו! איך זוכים לכך?" אך הוא לא ענה.

ל ימים התפרץ לחדרו של הרב יהודי ממרר בבכי **והתלונן אודות קצין משטרה, שהעליל עליו עלילה קשה וצפוי הוא בשל כך למאסר שש שנים**, הרב קרא ביקש מיד לשלשה מבחירי תלמידיו וביחד נידו והחרימו את אותו קצין, ולאחר מכן אמר הרב ליהודי: "לך לדרכך, תהיה רגוע. בעז"ה הכל בסדר!!!".

וכפי שהצדיק אמר - כך היה. יומיים לפני מועד המשפט רכב אותו קצין על סוסו שהחל לפתע להשתולל והפיל את רוכבו מעליו ורמסו ברגליו, וכמובן, המשפט בוטל, כיוון שהעד המרכזי עבר מן העולם, ואף כאן שאלוהו תלמידיו: **"מדוע לצורך היהודי משתמש אתה בנידויים וחרמות ואילו כשמדובר בך, הינך מבליג ולא מחרים ומנדה?"**. "תשובה אחת אענה לשתי השאלות", אמר להם הרב, "רק מחמת שאיני מוחל על כבודו של אף יהודי ותובע את עלבונם בכל האמצעים העומדים לרשותי, לכן אף הקדוש ברוך הוא תובע את עלבוני ומעניש את רודפיי ואיני צריך להתמודד מולם".

עוד מסופר על רבינו, שהיה נוכח פעם בבית-הכנסת בשעה שהצדיק ר' אריה לויין נתן שיעור בין מנחה לערבית. הרב האריך באותו שיעור בנושא שלום בית, וציטט את דברי הרמב"ם שיהא אדם אוהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו. נושא השיעור נבחר על ידי הרב בשל העובדה שבשיעור אחד המשתתפים לא התנהג בכבוד כלפי אשתו. ואותה אשה פנתה לר' אריה וביקשה ממנו שישפיע על בעלה. הרב הסביר את עניין שלום בית כיד ה' הטוב עליו.

רבינו ישב מן הצד והקשיב גם הוא לדבריו של ר' אריה (תלמידו לשעבר של ר' איסר). לאחר התפילה ניגש אליו ואמר: **"יישר כוחך ר' אריה! דבריך ממש פקחו את עיניי. הנני שקוע כל הזמן בלימוד, אבל בחובותיו של הבעל בכבוד אשתו ולגרום לה נחת רוח לא התעמקתי כל כך"**. נדהם ר' אריה מדבריו של מורו ורבו, שכן הרי הוא עצמו נהג להיכנס לפחות פעם בשבוע לביתו של רבו, וראה את יחס הכבוד ההדדי שבין רבו לרעייתו. ר' איסר השתדל תמיד לגרום לה נחת רוח, דווקא הוא מסתכל ומבקר את עצמו בנושא שלום בית, ואילו זה שאליו כוונו הדברים, לא מרגיש שעליו לתקן את דרכיו, ואוזניו לא קלטו כלל את משמעות הדברים.

כשכיהן רבי איסר זלמן מלצר כרבה של סלוצק, הלך לתומו ברחוב, ותוך כדי הליכה נפל לתוך בריכת סיד. יהודים שעברו במקום ניסו לקחת אותו במנוסה כדי לחסוך ממנו בושה ועוגמת נפש, אולם הוא לא זז ממקומו, שהרי חיסר לקבלן הבניין מעט סיד שנוסף מבגדיו, לכן לא עזב את המקום שעד שנמצא הקבלן, ורבי מלצר פיצה אותו על 'הנזק' וביקש ממנו מחילה.

ר' שרגא פיבל פרנק זצ"ל היה איש אמיד מאוד שברכת ה' שרתה בכל מעשי ידיו. בעל נכסים רבים. חלקם היו דירות מיועדות להשכרה. בגודל יראתו ואהבת החסד שלו, היה מכניס לשם אנשים מעוטי יכולת, שלא הייתה להם אפשרות לשלם. היות וחשש פן יצער אותם הגובה העובר מדי חודש בחודשו, הגדיל לעשות והיה יוצא בערב ראש-חודש ומחביא בחשאי כסף כדמי השכירות תחת מפת השולחן בבתיים. וכשהיה מגיע הגובה, היו נותנים לו את הכסף, ואף העניים לא ידעו כי ידו בכך.

שמו יצא למרחקים ולא רק בשל מעשה החסד שבו. היה האיש נזהר עד למאוד בקלה כבחמורה. כשהגיעו בנותיו לפרקן ביקש להשיאן רק לגדולים בתורה. אולם דבריו נשארו רק בגדר צוואה, שכן בהיותו כבן 45 שנים בלבד נפטר לבית-עולמו. גיסו, ר' זבולון ברי"ט, רבה של העיירה הליטאית פלונגיאן, נטל על עצמו את המשימה. ראשון החתנים היה הגאון ר' משה מרדכי אפשטיין. לבתו השניה בילא הינדא, ביקש למצוא את בחיר הישיבות. לפיכך נסע לוולוז'ין. לאחר ששטח את בקשתו לפני ר' חיים סולוביצ'יק והנצי"ב הם הציעו את ר' איסר זלמן.

מצבו הכספי של ר' איסר היה בכי רע, אולם כלפי חוץ התחכם שלא להראותו. לאחר אירוסין במשך תקופה מסוימת למד בראדן. שם שכרה לו הישיבה חדר. חדר זה היה חלק מדירתו של הרפתן. איש זה היה זקוק לכסף כדי מחייתו, לכן נאלץ להשכיר את החדר שבדירתו. מקושי פרנסתו החליט להתעסק עם עורות השוורים שנשחטו. הוא היה שוטחם ומעבדם כדי למוכרם. לצורך השטיחה הוא ביכר להשימם על סף החלונות. אחד מהחלונות היה חדרו של ר' איסר זלמן. לאחר שיבשו, היה מאכסן הוא את העורות בחדרו של ר' איסר. הריחות היו נוראיים ואף מזיקים לבריאותו של הרב. אולם הרב חשש לספר זאת להנהלת הישיבה, שכן אם תשמע על כך, תסרב לשכור ממנו את החדר, ויפסיד הרפתן את מחייתו. בשל כך שתק.

בשל העורות הוא סבל מחולשה כללית, ובנוסף לקה הרב בשחפת. מחלה זו החזירה אותו לביתו, חיייו היו בסכנה. מיום ליום החמיר מצבו ופיתרון לא נראה. ואולם שוכן מרומים הפליא חסדיו עימו. היה זה לאחר ששריפה פרצה בעיירתו. התושבים שנפגעים פונו מבתיים. ר' איסר היה ביניהם. אנשי חסד שכרו עבורו חדר אצל אחד האיכרים בחווה הסמוכה ליער, ואף דאגו שיהיה לו בכל יום חלב לשתות. האוויר המבריא של היער החל לתת את אותותיו בבחור שהלך והחלים מיום ליום. אך מצבו לא היה טוב.

מתוך טוהר מידותיו שלח הוא איגרת למשפחת פרנק. משפחתה של כלתו והודיע להם אודות מחלתו וכי הם רשאים לבטל את השידוך ללא כל קפידה מצידו. כשנתקבל המכתב, השיבו לו מיד כי עליו לבוא אליהם לקובנא. עיר אשר שם רופאים, אולי ימצא שם מזור למחלתו. על חשבון משפחת פרנק טופל ר' איסר, ובעצת הרופאים נשלח להבראה במקום נופש ביער.

בד בבד החלו להישמע לחששים באוזני הנערה, כי טוב תעשה אם תבטל את השידוך. שכן מה לה ולבחור חולני. בתחילה סירבה בכל תוקף. אולם משגברו הלחצים ואף דיברו עמה גלויות הלכה בעצמה אל הרופאים ושאלה מהם סיכויי של חתנה. האם יכול להאריך ימים במצבו. והשיבו לה כי יוכל לחיות לכל היותר שנה אחת בלבד! כששמעה זאת השיבה: "עם תלמיד חכם כזה לחיות שנה אחת זו זכות מיוחדת. לא אבטל את השידוך". היא התחזקה ואמרה כי תטפל בו במסירות, ובעז"ה יאריך ימים בטוב ובנעימים.

בני המשפחה המשיכו ללחוץ ולדבר על לב הנערה, כי היא יכולה לזכות בבחורים מצוינים, בריאים בגופם ושמעלותיהם אף הן מופלאות. וכך הוסיפו והפצירו בה, עד כי החליטה להיכנס אל ה'חפץ חיים' ולשאלו בעצתו. נסעה איפוא ל'חפץ חיים' ושטחה בפניו את העניין כולו. לאחר ששמע את מצבו של החתן, השיב ואמר לה: "שנם אנשים בריאים וישנם אנשים שמאריכים ימים". מלים אלו שיצאו מפי הכהן הגדול, די היה בהם כדי להשיבה לביתה, ולעמוד על דעתה באיתנות למרות ההתנגדות הנחרצת של משפחתה. ואכן זכתה, כי כל ההשערות התבדו, והייתה לעזר כנגדו במשך שישים שנים.

ל מול רבה הגאון הצעיר של סלוצק, רבי איסר זלמן מלצר, ישב זקן נשוא פנים. עיניו הסומות בוהות באוויר, וידיו לפתו באהבה חבילת דפים. הושיט הזקן את החיבורים שבידיו אל ר' איסר, והרב החל מעיין בחידושי התורה בריכוז רב. "ראה", אמר הזקן והצביע על חבילת הדפים, "זהו החידוש האחרון בחיי. אוי!!!", נאנח הזקן, "אם תאזין לסיפורי, תבין את פשר דברי ותדע, כי אמת אמרתי. לפני זמן מה ניטל ממני מאור עיניי. פניתי לרופא מומחה, והלה לאחר שבדק את עיניי ביסודיות, אמר בתדהמה: "בכך שאינך רואה כעת, אין כל פלא. אולם נבצר מבינתי, כיצד ראית עד עתה, שכן לפי הבדיקות שערכתי לך, היית צריך להיות עיוור לחלוטין כבר לפני עשר שנים!".

כאשר שמעתי את דבריו של רופא העיניים, הבנתי את סוד מאור עיניי. "עד עתה ראיתי בזכות התורה", אמרתי לרופא, "שכן למרות גילי המופלג וחולשתי הרבה יעתי בתורה, עיינתי בספרי ראשונים ואחרונים, הקשיתי קושיות ותירצתי תירוצים, חידשתי חידושי תורה והעליתים על הכתב. אולם בימים האחרונים חשבתי בליבי: זקנתי ושבתי, וכוחותי כבר אינם עימי, מדוע אמשיך ולהתייגע בחידוש חידושים, בכתביה ובעיון? הן יודע אני בעל פה משניות וגמרא. אקיים בהם מצוות תלמוד תורה. אחזור עליהם בניחותא ולא אתאמץ למעלה מכוחותי". "אדוני הדוקטור", סיפרתי לרופא, "מאז קיבלתי החלטה זו בלבי- עזבני מאור עיניי! רואה אני, שכל זמן שעמלתי בתורה בעיניי, שמר הקב"ה על מאור עיניי למרות מצבן הבריאותי החמור. אולם, משהחלשתי להפסיק להשתמש בעיניי ללימוד תורה- לא הייתי ראוי עוד לנס זה". "אכן, רבה של סלוצק", סיים הזקן את סיפורו המופלא, "זהו חידושי האחרון".

מעשה באחד מן המלמדים בישיבת "עץ חיים", שהביא קבוצת נערים כבני שלוש עשרה לביתו של הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שיבחנום. שאלם הרב לפירוש דברי התוספות, ואחד התלמידים קפץ והשיב תשובה שגויה. האיר לו הרב מלצר פנים ואמר: "נפלא, ודאי לכך כוונתך", והתחיל להסביר את התוספות לאשורו.

התערב הנער ואמר: "לא, רבי, לא לכך התכוונתי", והתחיל להרצות את פירושו השגוי. אמר לו הרב: "אני מבין ודאי! הבה נראה", ופתח בהרצאת דברי הגמרא בנועם, עבר לקושיית התוספות, והתחיל לבאר את תירוצם, אך הנער בשלו, לדעתו אין הרב מבין, הרי הוא הסביר בבירור הסבר אחר... הנערים גיחכו, המלמד נסער, אך הרב מלצר דן שוב ושוב עם הנער באורך רוח, במשך כעשר דקות. מסביר בבהירות, ושואל "ודאי לכך נתכוונת?" והנער מתעקש: "לא ולא!". כאשר ההתנצחות עברה כל גבול, קם הרב והתנצל: "סלח לי, עליי לצאת רגע". קם יוצא, וסגר את הדלת אחריו. המלמד הסתקרן, לאן יוצא הגאון? פתח בלאט את הדלת והציץ החוצה. הוא ראה את הגאון פוסע במסדרון הלך ושוב ואומר לעצמו: "כשהתורה צייתה על כבוד הבריות, התכוונה גם לילדים! כבוד הבריות, כולל גם את הילדים!". לאחר דקות ארוכות שב לחדר ברעננות מחודשת, ישב במקומו ופנה אל הנער במאור פנים: "ועתה, אמור נא לי בבקשה - כיצד אתה מסביר את דברי התוספות?".

אחד מבני הישיבה ראה את הגאון רבי איסר זלמן מסתובב שקוע במחשבות סביב ביתו, הוא ניגש אליו ושאל: "אולי אפשר לעזור לראש הישיבה?", ענה לו רבנו: "לא, תודה". אולם הלה רואה את רבינו שוב מסתובב אנה ואנה, ניגש אליו בשנית והתנצל: "אני מוכן לסייע אם רק אוכל בעזרת השם לעשות מה שראש הישיבה זקוק, ומדוע כבודו מסרב?".

ענה לו רבנו: "אינני זקוק לדבר, אבאר לך מדוע אני מסתובב סביב הבית ואיני נכנס. כאשר עליתי הביתה שמעתי את המנקה שוטפת עכשיו את הבית - והיא עניה וגלמודה ובשעת עבודתה היא שרה שירים - והיא יודעת, כשאני נכנס לבית איני רוצה לשמוע קול זמר של אשה, אז היא מפסקת מלשיר - אם כן למה לי לקחת ממנה מעוגמת נפש זו את תענוג השירה? תגמור את עבודתה, ובינתיים אמתין כאן עד סיום עבודתה, לאחר מכן אעלה הביתה!!!".

הגאון הרב יעקב עטיה זצ"ל - נולד בחאלב שבסוריה ב-ג' אייר ה'תרפ"ב (1922). בגיל צעיר התייתם מאימו ועל רבינו נפלה האחריות לפרנס את אחיו ואחיותיו. היה בצער כיוון שלא יכל לשקוד על תלמודו ללא טרדות. במקום מגוריו הנוהג היה להשכים מדי יום ביומו בשעה 4 לפנות בוקר, ולעסוק בתורה הקדושה. רבינו היה בקבוצת הלומדים גמרא בעיון יחד עם שולחן ערוך. לאחר מכן עסק בניהול בית היתומים. לאחר נישואיו עבר להתגורר בלבנון, ותוך מספר חודשים התמנה לרב הקהילה. שימש בתפקיד זה במשך 19 שנים! בתחומי אחריותו היה להעביר שיעורי תורה, עשיית שלום בית, בריתות ושחיתות. פעילותו העיקרית הייתה בהברחת יהודים מסוריה לארץ ישראל, ורבינו בנה רשת ענפה של קשרים עם השלטונות, שבאמצעותה סייע ליהודים שנזקקו לעזרתו.

לאחר מספר שנים השלטונות גילו את פעילותו, ומאחר שהיחס כלפי מדינת ישראל היה עוין, נאלץ להפסיק את פעילות הברחת היהודים. באותם השנים נוצר הקשר שלו עם המוסד. הוא נחשב לרבם של מסתערבים רבים במוסד. כל החלטה שנגעה ליהודי סוריה, נקבעה אצלו. אנשי משפחתו העידו, שכמה פעמים נכנסו אל ביתו בבת-ים ראשי המוסד והתייעצו עמו על מבצעים סודיים. לאחר שנים שהבריח יהודים דרך לבנון, פעילותו הופסקה, כיוון שיצא נגדו צו מעצר, ותמונתו פורסמה בראש חוצות. מאוחר יותר, ביקשו הרשויות את עזרת הציבור בתפיסתו ובהבאתו לדין. אך הצדיק הספיק להימלט לישראל.

בגיל 50 עלה לארץ והשתקע בבת-ים, למרות שקיבל הצעות לשמש כרב בקהילות מבוססות בחו"ל. רבינו קיבל דירה קטנה, שלא הספיקה לצרכיו בקומה חמישית בבניין ללא מעלית. את בית הכנסת הראשון הקים במועדון. שם הוא גם מסר שיעורים. לאחר מכן הקים את מוסדות 'בית יעקב', כדי לחנך את צעירי הצאן, במסירות נפש וללא עזרה מהממשלה והעירייה. שמעו של הרב נודע ברבים, ותושבי העיר החלו להשתתף בתפילות ובשיעורים עד שעלה הצורך בבניית מקום חדש. לשם כך התגייס הנגיד אדמונד ספרא ותרם בנדיבות. כיום יש למעלה מ-1800 תלמידים במוסדות אלו- בגנים, בת"ת לבנים, בית-ספר לבנות, בישיבה ובכולל האברכים. **ענותן מופלא**. ביקש שיכתבו על מצבתו: "**נבזה, חדל אישים, עני ורש במצוות ובמעשים**". כל כך היה עניו שבאמת החשיב עצמו כך. נפטר ב-י' כסליו ה'תשע"ז (2016). חי כ-94 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: ר' רפאל. **אשתו:** מרת פרידה (בת ר' זעפרני). **חברותא:** ר' יום טוב ידיד הלוי (רב הקהילה החלאבית בניו-יורק). **מחותנו:** מרן הגאון ר' שלום כהן (נשיא מועצת חכמי התורה).

פ עם אחת היה השוחט חולה, והרב היה צריך לשחוט במקומו. **היו אנשים שאמרו, שהרב לוקח את פרנסת השוחט**. אך להפתעתם, בסוף החודש הרב הגיע לבית השוחט עם מעטפה ואמר לו: "זה הכסף של השחיטה. אני הייתי צריך לשחוט, כדי שיהיה לאנשים מה לאכול - אבל הכסף הוא שלך". במקרה נוסף, ביקש מישהו מהרב לשחוט עבורו, מפני שהשוחט לא היה באותו מקום. הצדיק שחט לו. **וכשרצה לשלם הלה לרב - שלחו לשוחט, שישלם לו.**

ב אחד הימים, כאשר רצה לעלות בחדר מדרגות, גילה, כי המנקה היה באמצע השטיפה. לפיכך סירב לעלות כדי לא להפריע לו בעבודתו, שכן אותו מנקה היה אדם קשה יום. רק לאחר שהפציר בו המנקה לעלות - עלה הרב. **וכשהגיע לביתו, שלח את אחד מתלמידיו לשלם למנקה 50 ש"ח על טרחתו, בשל ההפרעה שנגרמה לו.**

ב זמן כהונתו כרב בביירות, הרבה ללכת ולבקר בחגים את בני הקהילה בבתיהם, במקום שהם יבואו אליו. מעולם לא חיפש כבוד. זמן מה לאחר ששימש כרב הקהילה, הגיע הרב שחוד שרים, אחד מגדולי רבני העדה. **רבינו לא היסס ונתן לו לשמש כרב המקום, כאשר הוא משמש כעוזרו.**

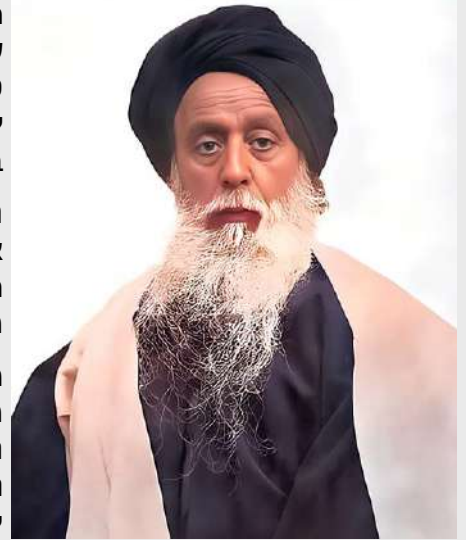
ב שנותיו האחרונות, כאשר לקה באירוע מוחי והיה משותק, סירב רבינו לעלות לתורה, כדי שלא להטריח את המתפללים, להמתין עד שיגיע לבמה.

ה הרב לא נתן 'יחס מיוחד' לאנשים עשירים. הנהוג בביה"כ היה שלא זורקים סוכריות או מצלמים באירועים. אחד מעשירי הקהילה הרהיב עוז והחליט להפר את הוראת הרב ולצלם שם. באותו רגע הוא קיבל הערות חריפות, שאמר לו הרב. כל הבניין רעד.

מ דת ענותנותו הייתה עצומה. פעם אחד מילדי הקהילה ראה את הרב, ובתמימותו הרבה הראה לרב, כי יש בידיו חטיף במבה וביקש לכבד את הרב. הצדיק לקח מידו, בירך ואכל.

ר בינו לא התרגש מכך שכל אילי ההון הגדולים בעולם כמו אדמונד ספרא, היו כפופים אליו, ולא היו עושים שום צעד בלי להתייעץ איתו. נכדו סיפר, כיצד היה רואה את סבו ממלא בכל בוקר את הארנק בשטרות. "**בערב הארנק היה ריק!**".

ו יפר ראש ישיבה בירושלים, שהיה לו תלמיד שסבל ל"ע מכאבי שיניים קשים, והומלץ לו על טיפול בעלות של אלפי שקלים. אולם לבחור לא היו את האמצעים. שמעו של רבינו הגיע לראש הישיבה, והוא שלח את הבחור לרב. הבחור חזר כולו נרגש. בלי אומר ודברים הרב העביר לו המחאה, שכיסתה את כל הטיפול מבלי שהכירו קודם.

הגאון הרב רפאל דאבוש זצ"ל - נולד בשנת ה'תרכ"ד (1864) בעיר ז'ליטין שבבלוב. נצר למשפחת רבנים ידועי שם מהעיר טריפולי. למד והתחנך בעיר טריפולי מפי אביו ומפי חכמים גדולים אחרים. בהתחלה התמנה לשמש כדיין. לאחר מספר שנים בשנת ה'תרס"ב (1902) התמנה לשמש כאב בית הדין היהודי בטריפולי. בתפקיד זה שימש עד ליום פטירתו.

נחשב לאחד ממנהיגי הרוחניים של הקהילה בעת הכיבוש האיטלקי. איש צנוע, אציל, עניו וטהור. בעל יראת ה'. השפיע על כל הסובבים אותו בחום לב ובפשטות הליכות. היה אחד ממנהיגי הרוחניים הגדולים של הקהילה. מוזכר כאחד מגדולי רבני יהדות לוב.

מסכת חייו של רבינו היתה רצופת יסורים וכאב. בחייו מתו עליו בן ובת בגיל קטן מאוד. בן נוסף, גבריאל (גברי), נפטר קרוב לגיל בר-מצווה. בן נוסף, פראג'י, בחור נפלא חסיד ועניו, נפטר בבחרותו כשהיה קרוב לגיל שלושים. בן נוסף, חי דאבוש, נפטר כבן כ"ז שנים. בנו, ר' שאול הי"ד, נרצח במאורעות הדמים בטריפולי. רבינו קיבל את כל היסורים באהבה.

בשנת ה'תרפ"ז (1926) חיתן זוג בטריפולי. הבמה שעליה החופה היתה בבית גדול בקומה השניה. הבמה התמוטטה וכל העומדים עליה ביניהם הרב ואנשים נוספים נפלו מגובה רב. גופו החלש של רבינו לא יכל לעמוד בכאב ולאחר שהתייסר כשבועיים ימים, נפטר מפצעיו בבית הרפואה ב-י' כסליו ה'תרפ"ז (1926). חי כ-62 שנים.

אביו: הרב המקובל פרג'אללה (שימש כאב בית הדין בעיר טריפולי). **מרבתי:** אביו, הרב המקובל פרג'אללה. **ילדיו:** שמונה ילדים - חמישה בנים ושלוש בנות. ביניהם: ר' כלפון (כיהן כדיין בבית הדין הרבני בעיר בנג'ז), ר' שאול הי"ד (נרצח במאורעות הדמים בטריפולי בשנת 1945), בן ובת נפטרו בצעירותם, גבריאל נפטר לפני שהגיע לגיל מצוות, פראג'י נפטר קרוב לגיל שלושים. מרת מרים (רמו) (נישאה לר' כמוס נחאיסי, דיין בבית הדין הרבני בטריפולי. בארץ כיהן כרב שכונת שיכון דן בעיר תל-אביב). **מתלמידיו:** ר' רפאל סויד.

ר' רפאל סויד, המזכיר השלישי בבית הדין בטריפולי, סיפר על גדולתו וצניעותו של רבינו: "פעם אחת נסעתי עם הרב במרכבה והוא ביקש לשבת לשמאלי. אני, למרות יראת הכבוד שהיתה לי כלפיו העזתי ואמרתי לו: 'רבינו, זה לא יתכן!'. רבינו ענה לי, ספק בתמיהה ספק בגערה: 'מה אכפת לך? מה זה משנה?'. רק אחרי שאמרתי לו: 'אני חושש שהאנשים שיראו אותי נוסע לימינך לא יזקפו את זה על חשבון ענותנותו של הרב אלא על חשבון טיפשותו של התלמיד', רק נימוק זה - השמירה על כבוד התלמיד, שכנע אותו".

ר' רפאל סויד סיפר: רבינו פעם אחת הלך ברחוב היהודים, בטריפולי. בדרכו הגיע גוי אלים שהיה מקורב למלכות. הגוי החליט להתעלל ברב של היהודים. הוא עצר את רבינו ושאל אותו בנימה של זלזול: "מי אתה?". רבינו בעונה מופלאה אמר לו: "אנוכי עפר ואפר!". הגוי הביט ברבינו. הוא לא ציפה לתשובה כזאת. הוא פנה לרבינו ואמר: "לך מכאן!" כשהוא מוסיף תנועת זלזול בידו. רבינו המשיך בדרכו. לפתע הגוי חלה כשבצקות מילאו את כל למרות שבאו אליו טובי הרופאים, הם הודיעו לו כי אין ביכולתם לעזור לו. במשך ימים רבים שכב על ערש דוי כשהוא סובל מקשיי נשימה ומפרפר בין חיים למוות.

הקאדי הגיע לבקר את הגוי. כשראה את מצבו הוא שאל: "האם עשית מעשה חמור לאחרונה?". הגוי הביט בקאדי, חשב מעט ואמר שהוא לא זוכר. הקאדי המשיך להקשות: "אולי פגעת באדם קדוש לאחרונה? נסה להיזכר מה קרה לפני שחלית". הערבי נשבע כי לא עשה שום דבר רע. הקאדי המשיך: "תנסה לחשוב, לא יתכן שמחלה כזו פקדה אותך לחינם!". לפתע הערבי נזכר והודה: "לפני שחליתי, עברתי ברחוב היהודים וראיתי את הרב של היהודים. רציתי להתעלל בו ולכן שאלתי אותו: 'מי אתה?'. הוא ענה לי: 'אנוכי עפר ואפר'. כעסתי על התשובה וגערתי בו שיעזוב מיד את המקום".

הקאדי הבין מיד בגלל מה הרעה. הוא ציוה על בני ביתו של הערבי ללכת מהר אל בית-הרב ולהתחנן על נפשו של אביהם. הקאדי גם הציע שיביאו איתם מתנות חשובות וכסף רב, אולי כך רבם של היהודים יסכים לסלוח לאביהם. בניו של הגוי מיהרו לבית-רבינו. יחד איתם הצטרפו אנשים רבים. הצדיק כמובן לא הסכים לקבל דבר. כששמע כי הם מבקשים ממנו שיסלח לאבא שלהם מכיון שהוא חולה אנוש, עמד, הניח את ידו על עינו ונשא תחינה. שתי מילים אמר ולא יסף.

לאחר מכן פקח את עיניו ואמר לבנים: "לכו לביתכם!". הם שבו לביתם. להפתעתם הרבה מצבו הרפואי של אביהם הלך והשתפר מרגע לרגע. אחרי פרק זמן קצר הגוי קם ממיטת חוליו והבריא לחלוטין. לא היה ניכר כי רק לפני זמן קצר פרפר בין חיים למוות. אחרי שהגוי הבריא, הוא קרא לבני משפחתו. הם הלכו לבית הצדיק כדי להודות לו ולבקש את סליחתו על הפגיעה בכבודו. הסיפור התפשט בקרב הגויים בכל רחבי טריפולי והדבר היה למופת ולקידוש שם שמיים ברבים.

רבינו בתמימותו ובכבוד הרב שנתן לתורה וללומדיה הקפיד מאוד בקדושת האותיות בהן כתובה התורה (האותיות המרובעות). פעם אחת המזכיר ר' רפאל סויד הגיש לרב מסמכים לחתימה. המסמכים כולם היו כתובים הכתב יד 'מעאלק' (כתב יד מיוחד ליהודי צפון אפריקה) כנהוג באותם ימים, אלא שבטעות התואר 'ראש בית הדין' במקום שבו ר' רפאל היה צריך לחתום נכתבו באותיות מרובעות. הרב החזיר לר' רפאל סויד את המסמכים וסירב לחתום. המזכיר שאל: "מדוע רבינו מסרב לחתום?".

הרב ענה: "אתה יודע כי מסמך זה לא הולך לתיק או למקום שבו אנחנו יכולים להיות בטוחים שישמר היטב. זה אישור שניתן למעוניין בו לצורך השעה. קיים חשש כי במרוצת הזמן ילך לאיבוד ואולי אף יתגלגל למקומות לא רצויים". המזכיר עמד נדהם באותם רגעים לנוכח חסידותו הגדולה של הרב. הוא מיהר להכין שוב מסמכים והפעם בלי אותיות מרובעות.

האדמו"ר הרב פינחס מנחם אלעזר יוסטמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תרט"ט (1848) בגורה קלוואריה שבפולין. משושלת רש"י הקדוש. התייתם מאמו בגיל צעיר. סבו האדמו"ר החידושי הרי"מ לקח אותו תחת חסותו. מגיל צעיר היה רגיל לבקר גדולי ישראל. נסע עם סבו לאדמו"ר ר' מנחם מנדל מורגנשטרן השרף מקוצק. הצדיק הרב אברהם מטשכנוב אמר על רבינו בצעירותו: "האברך הזה שומר את הצלם אלקים בשלימות כמו שנתנו לו. הוא לא קלקל כלום". האדמו"ר חידושי הרי"מ לא היה מפליג בתארים. למרות זאת כינה את רבינו: "נכדי המופלג בתורה". ב-כ"ג אדר ה'תרכ"ו (1866) לאחר פטירת סבו, היה מחסידיו של ר' חנוך הניך הכהן לזין מאלכסנדר. לאחר פטירת ר' חנוך הניך, היה לחסיד גיסו ר' יהודה אריה לייב מגור. התפרנס ממסחר ספרים והיה גם מוציא לאור. רוב היום למד תורה וחסידות. היה מתמיד גדול בלימודו. למד גם בזמן הליכתו ברחוב. רוב היממה למד תורה בשקידה ובשבת אף למד יותר מאשר ביום חול.

ב-ה שבט ה'תרס"ה (1905) נפטר האדמו"ר ר' יהודה אריה לייב אלטר מגור (ה'שפת אמת') רבינו סירב למלא את מקומו. בצוואתו הסביר שלא היו לו סימן משמיים שעליו לקבל תפקיד זה. הרב עזב את העיירה גור כדי שלא יבואו אליו החסידים ועבר לפילץ שם התמנה לרב העיר. חלק מחסידיו ה'שפת אמת' נסעו לפילץ. היה הרב הישיש בכל פולין. עסק בענייני קופת רבי מאיר בעל הנס, אתרוגי ארץ ישראל, חברת מחזיקי הדת בפולין, ב'תקנת בנות ישראל'. התפרנס כפועל ישועות שתפילתו לא שבה ריקם. סיפורי מופתים רבים התפרסמו עליו. האדמו"ר ה'אמרי אמת' מגור אמר לנכדו של רבינו: "בשמיים מקיימים את כל מה שסבך מבקש". בשנת ה'תרע"ב (1910) חלה מאוד והוסיף את השם 'אלעזר' כסגולה. בשנת ה'תרע"ה (1915) עבר עם משפחתו לוורשבו, שם גר בתקופת מלחמת העולם הראשונה, לאחר המלחמה עבר בצ'נסטחוב. נפטר בשבת בזמן רעווה דרעווין י' כסליו ה'תרפ"א (1920). חי כ-72 שנים. היתה מחלוקת האם לקבור את רבינו בפילץ או בצ'נסטחוב. בסוף קברו אותו ביום שני בצ'נסטחוב. בהלווייתו השתתפו רבבות. כל מי שפסק לקבור אותו בצ'נסטחוב הסתלק מהעולם. בתוך זמן קצר כיוון שכתב בצוואתו שישתדלו מאוד לקבור אותו בפילץ. בצוואתו ביקש הרבה פעמים מחילה מאת חסידיו על הוצאות הדרך שהוציאו כדי לנסוע אליו! בנו, ר' חנוך גד הי"ד שימש כאדמו"ר אחריו. על שמו ולזכרו נוסדה בחצור הגלילית ישיבת 'שפתי צדיק' של חסידות גור בארץ ישראל.

אביו: ר' בנימין (חתנו של הרה"ק החידושי הרי"מ). **אמו:** מרת צינא פעסא (בת האדמו"ר ר' יצחק מאיר אלטר מגור, מח"ס חידושי הרי"מ). **אשתו:** מרת הנדיל לאה (בת האדמו"ר ר' אברהם מרדכי אלטר, נכדת החידושי הרי"מ). **מרבתי:** האדמו"ר ר' מנחם מנדל מורגנשטרן (השרף מקוצק), ר' יצחק מאיר אלטר מגור (מח"ס חידושי הרי"מ), ר' חנוך הניך הכהן לזין מאלכסנדר ור' יהודה אריה לייב אלטר מגור (מח"ס שפת אמת). **ילדיו:** מרת אסתר (נישאה לר' אברהם אבא בומץ), מרת חיה שרה (נישאה לר' יצחק מאיר מיניץ), מרת ברכה (נישאה לר' יצחק מאיר אייבשיץ), ר' יצחק מאיר, מרת פייגה (נישאה לר' חנוך הניך רוטבלט), ר' אברהם מרדכי, מרת פריידא רייצא (נישאה לר' מאיר יוסקוביץ), מרת רחל (בזיווג ראשון נישאה לר' דב בריש איינהורן מאמסטוב. בזיווג שני נישאה לר' יחזקאל מנחם בידרמן), רבי חנוך גד יוסטמן הי"ד (צעיר הבנים והמפורסם בכולם. ירש את אביו כרבי מפילץ, והקים בצ'נסטחובה את ישיבת 'שפתי צדיק' על שם אביו ועמד בראשה. שימש ברבנות בפילץ, וירשבו, צ'נסטחובה ווילון. נהרג על קידוש ה' בטרבלינקה). **מספריו:** **ישפתי צדיק** - על התורה, חג שבועות **יקונטרס הצוואה** **ימכתבי תורה ויראה** **יחיבור גדול על הש"ס ופירוש לתהלים** - אבדו לפני השואה.

רבי דניאל וויסקאל ז"ל היה גביר שחכמתו קודמת לעושרו. הוא נהג בתבונה ועשה בהונו רבות למען העניים והנזקקים. הוא גם היה מחסידיו רבינו. כשחלה ונטה למות באו אל רבינו בזעקות על מצבו הקשה. הצדיק נשא את עינו לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם, מה אכפת לך שיחיה ר' דניאל עוד עשר שנים ויעשה בהן עוד צדקה וחסד?". לא חלף זמן רב, והחולה קם ממיטתו והבריא. רבי דניאל, שחסיד אמת היה, שם אל ליבו שרבינו אמר 'עשר שנים'. כשהגיעה השנה העשירית, הוא חיסל את עסקיו והתכונן לפטירתו מן העולם. ביום בו מלאו לו עשר שנים מיום ליום לאותו מעשה נפטר לבית עולמו. (מתוך 'זכרונם לברכה' מאת הרב אהרון פרלוב)

רי"מ פיק סיפר כי ביום חופתו אירעה טעות מצערת. הוא נסע לעיר בה היו אמורים להתקיים נישואיו. אבל בטעות הוא עלה לרכבת המובילה לכיוון ההפוך. בתום הנסיעה רי"מ שהיה בן למשפחה עניה נותר בידיים ריקות. ברוב צערו על המצב שאליו נקלע, פרץ בבכי. לפתע רבינו הבחין באדם בוכה. הוא שלח את משמשו לשאול מדוע הוא בוכה. כשרבינו שמע את סיפורו הוא נתן לו כסף כדי שישע ברכבת ובירך אותו מעומק ליבו הטהור: "מכיוון שביום חופתך בכית על חסרון כסף שוב לא תדע מחסור כל ימי חיך". אכן מדברי רבינו לא נפל דבר. ברבות הימים היה רי"מ לנגיד ידוע ומעולם לא סבל ממחסור. (מתוך 'תולדות שפתי צדיק')

ביום אחד בשעה שהחסידים היו מעוטרים בתפלין ומוכנים לכניסת הרבי לתפלת שחרית, ארבעה ילדים התפרצו לבית המדרש וזעקו על אביהם שגוסס ברגעים אלו. הרבי ציווה על הילדים לפתח את ארון הקודש לומר עם הצבור פרקי תהלים לרפואת אביהם הנמצא על ערש דוי. הרבי עצמו הסתגר בחדרו, השתטח על הרצפה והרבה בתפלות להחלמת החולה. לשמחת הרבים החולה הבריא לחלוטין כעבור כמה ימים. הרופאים שטפלו בו אמרו שהיה כאן "נס משמיים" כיוון שדרך הטבע כבר לא היתה כל תקווה להחלמתו.

הגאון רבי יצחק חן זצ"ל: נולד בבני-ברק באב התשכ"ב (1962). שקדן. בעל חסד. יראת שמים מופלאה. כבר מנעוריו תשוקתו ללימוד התורה לא ידעה שבעה. **מיד עם סיום הלימודים בתלמוד תורה בשעות הערב, אץ רץ לבית המדרש ושקד שעות נוספות על התורה.** כבר בישיבה קטנה, נדד למקום תורה לישיבת רמת השרון והיה מבחירי הישיבה. בהגיע העת, עלה לישיבה גדולה, הלא היא ישיבת "מאור התלמוד" ברחובות, והיה מקבוצת התלמידים הראשונה המייסדת. **התמדתו בישיבה היתה לדוגמא ולמופת.** הרבה לעורר ולהמריץ את חבריו בישיבה לחדש חידושי תורה ולהעלותם על הכתב. הוא לא הסתפק בדרבון זה, אלא **ערך והקליד בעצמו במכונת כתיבה את חידושי חבריו, ולא חס על זמנו.** קיבל על עצמו לעורר בפועל את הבחורים משנת הלילה וממנוחת הצהריים. במקום לנוח בהפסקת הצהריים כמו כל הבחורים, היה מסדר את הסטנדרים ואת הספרים, שכאשר ישובו הבחורים ללימודם, ימצאו הכל מסודר ומתוקן ללימוד. עד סוף ימיו למד בכלל "נר אהרן".

בקי עצום בש"ס ובראשונים. היה ממית את עצמו באהלה של תורה. תמיד היה מגיע לכולל ראשון, והיה יוצא אחרון. מיד עם הגעתו לכולל, פונה היה אל מקומו, וצולל עמוק בים התלמוד. יחוס משפחתו מגיע עד לדוד המלך ע"ה. במשך הדורות היו רבנים גדולי תורה שפיארו את המשפחה, מתוכם: הגאון הגדול סבא דמשפטים רבנו עזרא חמוי זצוק"ל, (ראב"ד ארם צובא), הגאון חכם יצחק טוויל זצ"ל, הגאון המקובל חכם אהרן טוויל מעלי הכהן זצ"ל. נפטר בליל י"א כסליו התשס"ו (2005) לאחר שנזדכך בייסורים קשים ומרים במשך שמונה חודשים ממחלה קשה. חי כ-43 שנים.

אביו: רבי עובדיה שליט"א. **אשתו:** בת הגאון רבי שלמה זיאת שליט"א. **מרבותיו:** הגאונים רבי יעקב אדלשטיין, ר' חיים זליבנסקי, ר' אברהם יצחק קוק, ר' יהושע ארנברג, המקובל ר' מרדכי בן שמעון זצוק"ל. **מחבריו:** יתולדות יצחק- ב' חלקים.

מאברך צדיק וישר זה בעל הנהגות מופלאות ניתן ללמוד רבות, להלן מספר עובדות שהובאו בהקדמה לספר "תולדות יצחק" מאת ידידי ורעי, הרב עובדיה חן הי"ו, שיצא לזכרו של הנפטר: ביום חופתו, היום הקדוש בו נמחלים כל עוונותיו של אדם, נשאר ללמוד בהיכל הישיבה עד סמוך לחופה, וניצל כל רגע ללימוד ותוספת קדושה. חתונתו התקיימה בצניעות ובקדושה. והיה מן החלוצים בזמנו שדרשו בתוקף שיהיה בחתונה צלם לגברים וצלמת לנשים, על מנת לשמור על גדרי הצניעות. באמצע הלימוד, לא היה מפסיק ופותח בשיחה, אף לדברים נחוצים ביותר. כאשר ביקשו ילדיו שיצא בבין הזמנים לטיול או "נופש", פעמים רבות דוחה היה בקשה זו, בטענה כי **לשבת וללמוד זהו הנופש הגדול ביותר בשבילו.**

מסר את נפשו להרבצת תורה ולזיכוי הרבים, ללא תמורה. מדי יום מכתת היה את רגליו מרחק רב מביתו ברחוב רשב"ם עד לקריית הרצוג, כדי למסור שיעור גמרא בהתנדבות לבעלי בתים העסוקים משך כל היום לפרנסתם. בפסיעותיו המהירות והזריזות, עושה היה את דרכו במהירות לעבר השיעור ללא אמצעי תחבורה. לא איש כמוהו יפסיד שכר פסיעות.

אף בתחילת ימי מחלתו שכבר רבו מכאוביו, עדיין פוסע היה רגליו את כל כבדת הדרך הנ"ל, והיה יוצא בשל כך כחצי שעה קודם הזמן בו רגליו היה לצאת, כשהוא משרך את רגליו ונח בדרכו מפעם לפעם. כאשר תקפה עליו מחלתו ונחלש הרבה, כבר לא יכול להגיע בכוחות עצמו למסור את השיעור, ובאים היו תלמידיו להסיעו. כאשר התגברה מחלתו יותר וגם לרדת למכונת היה קשה עליו, היו באים תלמידיו לפרקים לביתו, ובמסירות נפש עילאית היה מוסר לפניהם את השיעור בשארית כוחותיו.

לשיעורו היומי מקפיד היה להגיע בזמן המדויק ללא איחורים. פעם קרה שנאלץ לצאת באיחור קמעה. הוא אץ ומיהר, מנסה להקטין את הפער, אך קשישה עצרה אותו בדרכו, וביקשה שיורה לה כיצד להגיע לאולם "וגשל". למרות האיחור, הוא הדריכה בהירות כיצד להגיע. אבל היא התקשתה להבין. "אתה מוכן לקחת אותי עד שם?" ביקשה. רבי יצחק נבוך, ולא ידע מה לעשות. לבקש מאחר? לא יעלה על הדעת. לקחת אותה? לא יתכן להשיב פניה ריקם. ומאידך, השיעור הקבוע מה יהיה עליו? והנה שלח ה' עזרו מקודש, ובבת אחת נפתרה כל הבעיה. רכב עצר לידו, ונהגו שאל "אולי תוכל לומר לי איך מגיעים מכאן ל"וגשל"?" רבי יצחק הסביר לו באדיבות, והוסיף רק עוד בקשה קטנה: "אנא ממך, הואל בטובך לקחת לשם גם את הגברת הזו".

את התלוש שקיבל מהכולל, בו יכול לרכוש חליפה חדשה, החזיר. "שיינהו אחרים ממנו" אמר. בכלל בו למד, היה מנהג נאה- לכל אחד מבני החבורה שנולד בן או בת, היו אוספים מכל אברך סכום קטן ונותנים לו מתנה. רבי יצחק שלא אבה שבגינו יחסר מממונם של האברכים, לא בישר לחבריו כלל על הולדת בנותיו (אצל בניו, נאלץ להודיעם על הברית).

ביום שבת קודש, מתפלל היה בנץ החמה כדרכו בקודש. בתחילה היה מתפלל במניין בו היה מתפלל חמיו. כשראה כי חמיו שליט"א מרוב חביבותו אליו, קונה לו עליות וכיבודים, חשש לחסרון כיס של חמיו, והלך להתפלל במקום אחר.

אנשים רבים שבאו איתו במגע, ציינו לשבח את יושרו. ישר כפּלס היה. פעמים רבות העדיף לוותר על סכומי כסף, ובלבד שלא להיכנס לספק ספיקה של גזל. את כל חובותיו, השתדל מאד להחזיר בזמנם, לשם כך ציין לעצמו בלוח מיוחד כל חוב שהיה לו. כשגילו את דבר מחלתו- דאג מיד שלא ישאר עליו שום חוב. חצי שנה לאחר שקנה דירה, הלך לבעל הדירה ואמר לו "שמא מגיע לך יותר, ולחצתי עליך". כאשר צריך היה להוציא את ילדיו מהגן, היה משתדל לדייק בזמנים ולא לאחר- כדי לא להיכנס בחשש גזל. ואם נאנס פעם ואיחר מעט, השתדל לפצות את הגננת בתשלום מלא.

מתוך ההקדמה לספר "תולדות יצחק" מאת ידידי ורעי, הרב עובדיה חן הי"ו, שיצא לזכרו של הנפטר

הגאון רבי שלמה לוריא אשכנזי המהרש"ל זצ"ל- נולד בשנת ה'רע"א (1510) בבריסק שבליטה. משושלת רש"י הקדוש שיצא מהתנא ר' יוחנן הסנדלר דור רביעי לרבן גמליאל הזקן. בצעירותו למד בפוזנא. בגיל 25 חזר לעיר הולדתו לאחר שנשרף בית אבי אמו אצלו למד. מנעוריו יצא שמו כאחד מגדולי התורה. רבים פנו אליו בשאלות הלכתיות. שימש ברבנות בקהילות בפולין ובליטא. ייסד ישיבה גדולה ועמד בראשה עד לגיל 40. לאחר מכן עבר לאוסטראה שם שימש כראש ישיבה חמש שנים. בשנת ה'שי"ג (1552) עבר לכהן כאב"ד ור"מ בלובלין, תפקיד שמילא עד יום פטירתו. **עמות מופלא**. לפני כניסתו לבית הדין להורות, היה מגיע אליו מוכיח מיוחד, שהטיף לו מוסר והזכיר לו את גודל האחריות המוטלת עליו כרב ואב"ד. כל אותה עת פניו היו כבושות בקרקע, ישב והאזין למוכיחו בהכנעה. **גאון אדיר בנגלה ובנסתר. בעל רוח הקודש**. יומם וליילה עסק בלימוד התורה. נפטר ב-י"ב כסליו ה'של"ד (1573). חי כ-63 שנים. ציונו בלובלין.

אביו: ר' יחיאל מוורמיזא. **אשתו:** בתו של הגאון ר' קלמן קלונימוס הברקסטן (שימש כראש מתיבתא בעיר אוסטראה והתפרסם כבעל מופת- כאשר הייתה עלילת דם על היהודים כי רצחו גוי והרב כתב על מצחו והמת קם לתחיה וסיפר מי הרגו). **מרבותיו:** ר' יחיאל מוורמיזא (אביו), ר' יצחק קלובר מפוזן (אבי אמו), ר' קלונימוס (חמיו). **חברותא:** ר' ישראל סרוק (למד עמו את חכמת הקבלה- תלמיד האריז"ל). **מתלמידיו:** ר' יהושע פאלק כץ (הסמ"ע), ר' שלמה אפרים מלונטשיץ (מח"ס כלי יקר), ר' חיים מפרידברג (אח המהר"ל מפראג ומח"ס 'ספר החיים') ור' אליהו בעל שם, ר' משה מת (ה'מטה משה'), ר' בנימין סלניק (ה'משאת בנימין'), ר' שלמה אפרים (ה'כלי-יקר' ועוללות אפרים'), ר' אברהם הורביץ (אבי השל"ה), ר' מרדכי יפה ('בעל הלבושים'), ר' מנוח הענדיל (ה'חכמת מנוח'), ר' אלעזר אלטשולר. **ילדיו:** ר' זאב וואלף, ר' יחיאל (ראש ישיבה בלובלין), ר' יהודה לייב (אב"ד אפאלי), ר' אפרים פישל (אב"ד בריסק בליטא), ר' אליעזר איסלריש, ר' שמואל אוירבך (אב"ד פראג).

מספריו: יים של שלמה- חידושים על מסכתות ביצה, יבמות, כתובות, גיטין, קדושין, ב"ק, חולין (חידושים נכתבו עד 16 מסכתות אולם רק על 7 נדפס) • **חכמת שלמה**- הגהות על הש"ס • **יריעות שלמה**- הגהות ובאורים על רש"י והמזרחי • **עטרת שלמה**- פירוש על ספר שערי דורא • **עמודי שלמה**- באורים על הסמ"ג • **שו"ת מהרש"ל**- שו"ת ופסקים לפי אשכנזי • **חידושים על הגדת פסח יזמירות לשבת ומוצ"ש** עם פירוש • **הגהות** וביאורים לרי"ף, רמב"ם, רא"ש, מרדכי, טור ועוד.

באחד הימים אשתו של בן ישיבה נפטרה בצעירותה. הרב פגש את האבל וראה אותו בוכה. בראותו כך ניסה לעודד אותו כי הכל מהשמיים. הבחור ענה, כי ישנה בעיה נוספת: האישה, בהיותה על ערש דוויו, ביקשה ממנו כי יאות בתקיעת כף להבטיח, שלא יינשא לאישה אחרת. מאחר והבין כי סירוב לדבריה יעיק עליה ברגעיה האחרונים, נאות לה. **בניתיים הספיק להתחרט, היות שצעיר לימים הוא, ואינו יכול להתחתן בשנית ולזכות בזרע בר-קיימא**. רבינו עיין בנידון, ומצא פתח להתיר את שבועתו בהטעימו, כי אנוס היה, ולכן יכול הוא להתחתן בשנית. לשמע דברי הצדיק הלה שמח עד מאוד, ולאחר זמן מה התחתן והקים בית נאמן בישראל. **לאחר זמן מה בן הישיבה נפטר לבית-עולמו**. רעש גדול קם בעיר לובלין והחלו לרנן כי פסק דינו של המהרש"ל היה מוטעה, ולכן נפטר אותו בחור ישיבה.

הרב, כששמע זאת, ביקש שיקראו לו בזמן הלוייה. בהגיעו לבית-הקברות ביקש שלא יכסו את הקבר ולא יטמנו את הנפטר, אלא רק יניחו אותו שם. הרב ניגש לנפטר, נשא ידיו לשמים ואמר: "ריבונו של עולם, הן ידעת כי אני התרתי לו להינשא, אחר שהפירתי את שבועתו, כדי שיכול להעמיד תולדות. הן לא לתוהו בראת את העולם, האם תעשה תורתך פלסטר?!". הקהל התפזר. והנה, בשעת לילה מאוחרת נשמעות נקישות בבית האלמנה הטריה. היא מתעוררת בבעתה ושואלת: "מי שם?". **לתדהמתה, היא שומעת את בעלה, המבקש ממנה להכניסו כיוון שקר בחוץ**. למשמע הדברים החלה צורחת לעברו: "חזור למקום ממנו באת". כאשר הבין הבעל, שממנה לא תבוא הישועה, החל לנקוש בבית מכריו. אולם, כולם ללא יוצא מן הכלל סירבו מפחד. בצר לו נכנס לבית-המדרש, שהיה פתוח כל הזמן. בשעת בוקר מוקדמת, כאשר הגיע השמש וראה את הנפטר, מרוב בהלה רץ למהרש"ל בקריאות אימה. רק לאחר דקות ארוכות ניתן היה להרגיע את השמש ולהבין את המתרחש. הצדיק בראותו זאת, גזר בכוח התורה הקדושה, **כי שכחה תבוא על העיר וישכחו כי נפטר האברך**. כך נשתכח הסיפור מעין כל, והאברך חי שנים רבות עם אשתו החדשה.

כאשר אדם חפץ לקיים מצווה ואינו יכול לה, הקב"ה ישדד עבורו את מערכת הטבע. כאשר ישב רבנו לחבר את הספר 'חכמת שלמה' לא היה לו, כי אם נר קטן של חלב בגודל של כחצי אצבע לשיעור כחצי שעה והצטער על כך מאוד, **ונעשה נס ודלק הנר עד אור הבוקר**.

○ יפר הרה"ק ר' יצחק מנשכיז צ"ל (זכרון טוב אות כ"ה) כי רבינו בתחילה התנגד לאריז"ל. המקובל שלח אליו שני תלמידיו בערב ש"ק ובקפיצת הדרך הגיעו למהרש"ל, והנה הבחין כי מאחוריו שני תלמידים. שאל רבינו: "מאין אתם?" והשיבו לו כי הם תלמידי האריז"ל, ושיצאו היום מארץ הקודש, ונתנו לו סימן כי בתפילתו עסק בהלכה פלונית, והאמין להם, והלכו עם רבינו למרתף במערת הקרקע והראוהו בדרך מופת בריאת שמיים וארץ, וענה הרב: "מעשה מודה אני, שדרככם רצויה להשי"ת, אבל אני אלך בדרך שבה הורגלתי".

תחת ביהמ"ד של הרב הייתה חנות ירקות. בעל הבית ר' אברהם היה אדם צנוע ושקט, ומעולם לו שוחח עם אף אדם. באחד הלילות רבינו שמע שר' אברהם מתעמק באחת מהסוגיות הקשות שבש"ס ומפרש אותה בעמקות. למחרת שלח שליח שישאל אותו שאלה שהתקשה בה. כששב הלה, אמר לרב כי ר' אברהם אינו אלא עם הארץ. המהרש"ל לא שקט והלך לר' אברהם ולאחר שהפציר בו, השיב לשאלה והתחנן לפני הרב שיישאר הדבר בסוד. וכך במשך תקופה ארוכה היה המהרש"ל מתפלפל עם ר' אברהם בתורה הקדושה ואיש לא ידע מכך דבר. כשעמד הצדיק להיפטר מן העולם, **ציווה לתדהמת הסובבים למנות לרב העיר אחריו את ר' אברהם מוכר הירקות**, כי אין גדול כמוהו! והחיד"א היה אומר על הסיפור הזה, **שמכאן ילמד האדם עד כמה הצניעות והענווה הן האמצעי להגיע לתורה לשמה ולחכמה...**

הגאון הרב אברהם דב מאבריטש זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ך (1760) לערך בחמילניק. אימו נפטרה עליו בילדותו והוא גדל אצל סבתו (אם אימו). בבית אביו עלה במעלות רמות ונשגבות בתורה, יראה וחסידות. בצעירותו כבר התפרסם בבקיאותו בהלכה, באגדה ובדרוש והתפרסם כעלוי. לאחר פטירת אביו שימש כאב"ד חמילניק למשך תקופה קצרה, שכן בשנת ה'תקמ"ה (1785) נפטר חותנו ורבינו שימש כאב"ד אווריטש. תפקיד אותו מילא למשך כ-40 שנים. מצודתו הייתה פרוסה גם בקהילות נאריגסק, גאראדיטץ וסלאוויזשנא. שמו התפרסם כאיש קדוש המורם מעם.

בשנת ה'תקפ"ו (1826) שימש כאב"ד זיטאמיר. בשנת ה'תקצ"א (1831) נסע לארץ ישראל והתיישב בצפת. כשהגיע לשם התחיל להפיח רוח חיים בישוב ונעשה לראש כולל החסידים. קדושת הארץ הייתה בראש מעייניו ואכל רק את לחם הארץ. גם בשנת בצורת לא רצה לאכול מתבואת חו"ל. בשנת ה'תר"א התחילה מגיפה בעיר (מחלת העיפוש) ורבינו הבטיח שהוא יהיה אחרון הנספים במגיפה. נפטר לאחר ייסורים בי"ב כסליו ה'תר"א (1840) ואכן פסקה המגפה. חי כ-80 שנים. ציונו בצפת במערה בה טמונים ר' דוד שלמה אייבשיץ (מח"ס ערבי נחל) והרה"ק ר' אריה לייב מוואליטשיסק. מקום מנוחתו ידוע כמסוגל לישועות. עד היום יש רבים הרואים ניסים.

אביו: ר' דוד אויברך (מגיד מישרים בחמילניק). **אשתו:** בת ר' נתן נטע מאבריטש (תלמיד הבעש"ט). **מרבתינו:** ר' מנחם נחום טברסקי מצ'רנוביל, ר' מרדכי טברסקי מצ'רנוביל, ר' לוי יצחק מברדיצ'וב, ר' אהרון מזיטאמיר, ר' זושא מאניפולי, ר' אברהם יהושע העשיל מאפטא (ה'אויב ישראל'), ר' משה חיים אפרים מסדילקוב ('דגל מחנה אפרים'), ר' מרדכי מקרמניץ. **מתלמידיו:** ר' שמואל העליר, ר' הילל מפאריטש (מח"ס 'פלא הרימון'), ר' משולם זוסמן. **ילדיו:** אין. **מספריו:** **בית עין-על התורה** בדרך הפרד"ס.

בחודש אלול ה'תשע"ו התקשר יהודי ממונסי למנהל חידר 'בת עין' ושאל: "כמה עולה דמי שכר לימוד לתלמיד בחודש?". המנהל בירר לשם מה ברצונו לדעת. סיפר אותו יהודי, כי יש לו ילד בן אחת-עשרה, אשר לצערו הרב אינו מצליח בלימודו ומוחו אינו קולט את הנלמד. ועל אף שניסו לעזור לו ע"י לקיחת מורה פרטי, וכן עצות של מומחים גדולים לא הועילו במאומה ולא ניכר שום שינוי לטובה. המצב הגיע כבר, שהתקשרו מטעם החידר וביקשו לסלקו משם. 'ניסיתי סגולות רבות וכל אלו לא הועילו, עד שהציע לי חבר: "תיסע לארץ ישראל, תלך שם למירון אצל ציון הרשב"י. אולי תמצא שם צדיקים שתוכל להתברך אצלם, יתכן ומשם תגיע הישועה". כשהגעתי לארץ ישראל הציע לי מוכר ללכת אל המקובל הצדיק רבי דוד אבוחצירא, שרבים נושעו מברכותיו, ותבקש ממנו ברכה או סגולה. אומנם לא היה לי חשק לזה, הנסיעה לנהריה הייתה לי לטורח עצום. אך לנגד עיני עמד דבר אחד - להציל את הבן. כשנכנסתי לצדיק וסיפרתי על הקושי הגדול שלי, נתן לי הצדיק סגולה: 'אני מציע, שתשלם שכר לימוד עבור ילד בעיר הקודש צפת, לעילוי נשמת הצדיק רבי אברהם דוב ב"ר דוד ה'בת עין', ובזכות זה בעז"ה יצליח בנך בלימודיו'.

"וכעת כשבידי הסגולה, אבקש לעשותה בשלמות", אמר אותו יהודי, "אני מבקש שתמצא ילד אשר הוריו מתקשים לשלם בעבורו את שכר הלימוד ולומד בצפת במוסד הקדוש של ה'בת עין'. להלן מספר כרטיס האשראי שלי, ולמשך שנים-עשר חודשים תחייב בכל חודש את הסכום של שכר הלימוד". האב גם מסר את שמו של הילד, כדי שיזכירו אותו על ציון ה'בת עין' בכל ערב ראש חודש (כנהוג בת"ת 'בת עין', שבכל ערב ראש חודש יוצאת קבוצת תלמידים להתפלל על הציון עבור הזקוקים לברכה וישועה). בחודש אלול ה'תשע"ז מתקשר האב למשרדי 'בת עין', ומבקש להמשיך בתרומתו החודשית באופן קבוע. האדם שענה לטלפון שאל את האב: "מה קורה עם הבן שלך?" - "ניסים גלויים! ישועה מחוץ לדרך הטבע!" - זעק האב. "שמע נא מה שקרה, בקיץ נעשה בו שינוי מן הקצה אל הקצה. הילד התחיל ללמוד והפך להיות משהו אחר, **וכעת הוא מן המצוינים בכיתה**.... לכן החלטנו בבית, שעל אף שהמצב הכלכלי שלנו אינו קל, בכל זאת אנו חייבים להמשיך לשלם את שכר הלימוד עבורו".

בישיבת 'בית אברהם' בירושלים, ישנו 'קרן' לעריכת סעודות מדי שנה בשנה ביארצייט, ומעשה שהיה- כך היה: לפני עשרות שנים היה יהודי בשם הרה"ח ר' שלמה גראס. לפרנסתו עסק במכירת נפט. ברם, עסק זה - יגיעתו רבה ושכרו מועט, ומכיוון שכך, רעב ומחסור שררו בדרך קבע בביתו. ויהי בליל ההילולא של רבינו, השתטח הלה על ציון הקודש, ושפך את ליבו כמים, בתפילה ובתחנונים, שירוויחו לו פרנסתו מן השמיים, לאחר מכן, חזר לביתו ועלה על יצועו. והנה בחלומו הוא רואה את ה'בת עין', כשהוא אומר לו: "דע לך שקורת רוח מרובה הסבת לי בתפילתך אך זאת אשאלך - מדוע לא ערכת סעודה לכבוד ההילולא?". תיכף התעורר ר' שלמה משנתו, וקיבץ משארית לחמו הדל וכינס עשרה יהודים, וערכו יחדיו סעודת הילולא. למחרת הלך ר' שלמה וקנה כרטיס הגרלה, שממנו התעשר מאוד והקים 'קרן', אשר עד עצם היום הזה עדיין עורכים ממנו את סעודות הילולא.

מרן הרמ"ח אמר בשם צדיקים: "הרה"ק השר שלום מבעלז, הרה"ק רבי שלום רוזנפלד מקאמיניקה והרה"ק מאבריטש משמשים דינים בב"ד של מעלה". (מזקנים אתבונן)

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים